

**PAŃSTWOWA INSPEKCJA SANITARNA
PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY
W NOWYM TOMYŚLU**

**OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ
POWIATU NOWOTOMYSKIEGO ZA 2016 ROK**

NOWY TOMYŚL, LUTY 2017 ROK

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	str. 3
I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych	str. 4
II. Jakość wody przeznaczonej do spożycia	str. 9
III. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej	str. 12
IV. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą.....	str. 17
V. Warunki sanitarno - higieniczne środowiska pracy	str. 19
VI. Warunki sanitarne w szkołach i innych placówkach oświatowo - wychowawczych	str. 22
VII. Stan sanitarny obiektów żywności, żywienia i przedmiotów użytku	str. 31
VIII. Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia.....	str. 38
IX. Zapobiegawczy nadzór sanitarny	str. 55
Podsumowanie	str. 56
Zakończenie.....	str. 58

Wstęp

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny (PPIS) wraz z Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną (PSSE) w roku 2016 realizował zadania określone w ustawie o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (PIS) i innych aktach prawnych normujących kompetencje Inspekcji.

Działania PPIS ukierunkowane były na ochronę zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych oraz na zapobieganie powstawaniu chorób, w tym zakaźnych i zawodowych. Prowadzona była również działalność oświatowo-zdrowotna.

Realizując swoje obowiązki Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny współpracował ze Starostą Nowotomyskim, a także Burmistrzami Miast i Gmin oraz Wójtami Gmin w powiecie nowotomyskim. Współpraca dotyczyła w szczególności zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, działań antykryzysowych oraz promocji zdrowia. Ponadto współpracował z Powiatowym Lekarzem Weterynarii, Komendantem Powiatowym Państwowej Straży Pożarnej, Policji, Inspekcją Ochrony Środowiska. Prowadzono współpracę z lokalną prasą.

I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

L.p	Kod wg ICD-10	Jednostka chorobowa		2015		2016	
				l. zachorowań	zapadalność	l. zachorowań	zapadalność
0	1	2		l. zachorowań	zapadalność	l. zachorowań	zapadalność
1.	A02.0	Salmonelozy	zatrucia pokarmowe	3	4,0	8	10,7
2.	A04.7	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe (ogółem)	wywołane przez <i>Clostridium difficile</i>	2	2,7	1	1,3
3.	A08.0	Wirusowe i inne określone zakażenia jelitowe (ogółem)	wywołane przez rotawirusy	84	112,7	68	90,9
4.	A08.2-3		inne określone	2	2,7	1	1,3
5.	A08.4		nie określone	6	8,1	1	1,3
6.	A08.0-4	Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2		46	2606,2	34	1887,8
7.	A09	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	ogółem	52	69,8	101	135,1
8.			w tym u dzieci do lat 2	31	1756,4	42	2332,0
9.	A32	Listerioza		-	-	3	4,0
10.	A37	Krzusiec		10	13,4	4	5,4
11.	A38	Płonica (szkarlatyna)		23	30,9	33	44,1
12.	A46	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i> , inwazyjna	róża	5	6,7	5	6,7
13.	A51	Kiła	wczesna	-	-	3	4,0
14.	A52		późna	-	-	1	1,3
15.	A53		inne postacie kiły i kiła nie określona	-	-	3	4,0
16.	A56	Inne choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez Chlamydie		3	4,0	2	2,7
17.	A69.2	Borelioza z Lyme		19	25,5	25	33,4
18.	—	Ostre porażenia wiotkie u dzieci w wieku 0-14 lat		-	-	2	16,3
19.	Z20.3/Z24.2	Styczność i narażenie na wściekliznę / potrzeba szczepień		4	5,4	9	12,0
20.	A86	Inne wirusowe zapalenie mózgu	nie określone	-	-	1	1,3
21.	A87.1-9;B02.1	Wirusowe zapalenie opon mózgowych		2	2,7	2	2,7
22.	B01	Ospa wietrzna		820	1100,1	215	287,5
23.	B06	Różyczka		18	24,2	1	1,3
24.	B18.0-1	Wirusowe zapalenie wątroby	typu B – przewlekłe, BNO	8	10,7	7	9,4
25.	B17.1; B18.2		typu C: wg definicji przypadku - 2014 r.	5	6,7	4	5,4
26.	Z21	Nowo wykryte zakażenia HIV		3	4,0	1	1,3
27.	B26	Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)		2	2,7	6	8,0
28.	B95.3/G04.2;G00.1	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pneumoniae</i> , inwazyjna	zapalenie opon mózgowych i/ lub mózgu	3	4,0	1	1,3
29.	A40.3		posocznica	-	-	1	1,3
30.	G01;G04.2;G05.0;	Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	w innych chorobach objętych MZ-56	-	-	1	1,3
31.	G03	Zapalenie opon mózgowych inne i nie określone		2	2,7	4	5,4
32.	J10-J11	Grypa	ogółem	52441	70354,7	47543	63571,2
33.			u dzieci w wieku 0-14 lat	24195	1981,2	22426	1828,9
34.	A15, A16	Gruźlica		5	6,7	1	1,3

I. 1. Choroby szerzące się drogą pokarmową

Zatrucia pokarmowe:

W 2016 roku w powiecie nowotomyskim liczba zatruc pokarmowych w porównaniu do roku 2015 wzrosła. Zarejestrowano 8 zachorowań wywołanych przez pałeczki *Salmonella enteritidis*, w roku poprzednim zanotowano 3 zachorowania. Wszystkie przypadki pojedyncze, nie powiązane ze sobą epidemiologicznie. Hospitalizowano 5 osób, 3 leczone ambulatoryjnie.

Zakażenia jelitowe, w tym:

Biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu

Ogółem zarejestrowano 101 zachorowań, w tym 42 u dzieci do 2-lat. W roku poprzednim zanotowano 52 zachorowania, w tym 31 u dzieci do 2-lat.

Zarejestrowano 1 ognisko zachorowań z objawami ze strony przewodu pokarmowego wśród uczestników przyjęcia weselnego w restauracji. Narażonych było 49 osób, z tego zachorowały 22 osoby. Nie ustalono czynnika etiologicznego zachorowań wśród ludzi (wykonano badania bakteriologiczne i wirusologiczne kału od osób chorych – wyniki ujemne) oraz nośnika zakażenia (wykonano badania mikrobiologiczne próbek żywności w kierunku *Salmonelli*, *Staphylococcus aureus*, *Escherichia coli* i *Listeria monocytogenes* – nie stwierdzono drobnoustrojów chorobotwórczych). Pozostałe zachorowania to przypadki nie powiązane ze sobą epidemiologicznie.

Wirusowe zakażenia jelitowe

Ogółem zarejestrowano 70 zachorowań, w tym 34 zachorowania u dzieci do 2 lat, w roku poprzednim 92 zachorowania, w tym 46 zachorowań u dzieci do 2 lat:

- w 68 przypadkach wyizolowano Rotawirusy - przypadki pojedyncze, w roku poprzednim 84 przypadki,
- 1 zachorowanie wywołały adenowirusy, w roku poprzednim 2 zachorowania,
- 1 zachorowanie nieokreślone - nie badane, w roku poprzednim 6 zachorowań.

Inne bakteryjne zakażenia jelitowe – zanotowano 1 przypadek wywołany przez *Clostridium difficile* u osoby dorosłej, w roku poprzednim wystąpiły 2 przypadki.

I. 2. Wirusowe zapalenia wątroby

Sytuacja epidemiologiczna wirusowego zapalenia wątroby w 2016 roku w porównaniu do roku 2015 kształtowała się na zbliżonym poziomie. Zarejestrowano 11 zachorowań, w roku poprzednim 13 zachorowań.

Nie odnotowano zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu A. Taka korzystna sytuacja utrzymuje się na terenie powiatu nowotomyskiego od kilku lat. Zgodnie z przyjętą definicją w nadzorze epidemiologicznym zgłoszono 7 przypadków wirusowego zapalenia wątroby typu B

- przypadki przewlekłe lub bliżej nieokreślone. W roku poprzednim zanotowano 8 zachorowań. Zarejestrowano 4 przypadki wirusowego zapalenia wątroby typu C. W roku poprzednim zanotowano 5 zachorowań.

I. 3. Zachorowania na choroby zakaźne wieku dziecięcego

Różyczka – zarejestrowano 1 przypadek, rok wcześniej – 18 zachorowań. Zachorowanie lekarz rozpoznał na podstawie objawów klinicznych, nie potwierdzone badaniem laboratoryjnym. Zachorowanie wystąpiło w środowisku wiejskim u rocznego dziecka, nie szczepionego.

Nastąpił znaczny spadek liczby zachorowań związany prawdopodobnie z wprowadzeniem od połowy 2016 roku przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny w Warszawie wymogu potwierdzenia laboratoryjnego każdego przypadku podejrzenia różyczki.

Płonica (szkarlatyna) – zarejestrowano wzrost zachorowań. W roku 2016 odnotowano 33 przypadki, natomiast w roku poprzednim 23. Zachorowania stwierdzono w grupie dzieci do lat 10.

Ospa wietrzna – nastąpił znaczny spadek liczby zachorowań – 215 przypadków, w roku poprzednim 820 przypadków. Najwięcej zachorowań zarejestrowano w grupach wiekowych:

0-4 lat – 109 przypadków; 5-9 lat – 79 przypadków.

Nasilenie zachorowań zanotowano w miesiącu grudniu. 3 przypadki wystąpiły u dzieci zaszczepionych przeciw ospie wietrznej.

Nagminne zapalenie przyusznic (świnka) – liczba zachorowań w powiecie nowotomyskim w 2016 roku, podobnie jak w roku 2015 utrzymywała się na niskim poziomie. Zarejestrowano 6 zachorowań, w roku ubiegłym 2 zachorowania.

I. 4. Zachorowania na grypę

W 2016 roku, podobnie jak w roku 2015 na terenie powiatu nowotomyskiego odnotowano niekorzystną sytuację epidemiologiczną dotyczącą zachorowań na grypę, zachorowania grypopodobne oraz ostre zakażenia dróg oddechowych. Nastąpił nieznaczny spadek zachorowań, zarejestrowano ogółem 47543 przypadki, natomiast w 2015 roku 52 441 zachorowania. Zanotowano 2 zgony. Do szpitala skierowano 79 osób z objawami ze strony układu oddechowego, w roku poprzednim 97. U 10 osób wirusa grypy potwierdzono badaniami laboratoryjnymi.

I. 5. Zachorowania na gruźlicę

Zgłoszono 1 zachorowanie na gruźlicę płuc, w roku poprzednim zanotowano 5 zachorowań. Zachorowanie wystąpiło u osoby dorosłej. W związku ze zgłoszonym zachorowaniem nadzorem objęto osoby pozostające w kontakcie wysokiego ryzyka z osobą chorą na gruźlicę płuc.

I. 6. Choroby odzwierzęce

Borelioza /krętkowica kleszczowa/ – zarejestrowano 25 zachorowań, natomiast w roku poprzednim było 19. 21 zachorowań wystąpiło po ukąszeniach kleszczy w miejscu zamieszkania chorych osób, w pobliżu lasów, łąk w powiecie nowotomyskim, 1 przypadek po ukąszeniu przez kleszcza w powiecie grodziskim, 1 przypadek w powiecie gryfickim woj. zachodniopomorskie, w 2 przypadkach pacjenci nie pamiętali ekspozycji ukłucia przez kleszcza. 24 zachorowania leczono ambulatoryjnie, 1 przypadek hospitalizowano. Zanotowano 2 osoby narażone zawodowo na ukąszenia kleszczy.

Listerioza - zarejestrowano 3 zachorowania nie powiązane ze sobą epidemiologicznie, osoby hospitalizowane. U wszystkich osób wykonano badania laboratoryjne, wyizolowano *Listeria monocytogenes*. Do zakażeń doszło prawdopodobnie poprzez żywność. U wszystkich osób nastąpiły zgony. W roku poprzednim nie notowano zachorowań.

W 2016 roku zgłoszono 126 przypadków **pokąsań, względnie innego kontaktu ludzi ze zwierzętami podejrzanymi o wściekliznę**, w roku ubiegłym 118 przypadków. Do szczepień zakwalifikowano 9 osób. U 8 osób wykonano pełen cykl szczepień przeciw wściekliznie, u 1 osoby szczepienie przerwano po 3 dawkach, psa odnaleziono i poddano obserwacji. Powikłań poszczepiennych nie było.

I. 7. Neuroinfekcje

Wirusowe zapalenie mózgu nie określone - zarejestrowano 1 przypadek u osoby dorosłej, hospitalizowano w SP ZOZ Nowy Tomyśl, posiew płynu ujemny.

Wirusowe zapalenie opon mózgowych nie określone - zanotowano 2 zachorowania, w obu przypadkach wykonano badanie mikrobiologiczne płynu mózgowo-rdzeniowego – posiew ujemny.

Choroba wywołana przez *Streptococcus pneumoniae* (inwazyjna) - zarejestrowano 1 przypadek zapalenia opon mózgowych oraz 1 przypadek posocznicy zakończony zgonem. Zachorowania u osób dorosłych, chorzy hospitalizowani, wykonano badania laboratoryjne, uzyskano wyniki dodatnie.

Listeriozowe zapalenie opon mózgowych i mózgu - zarejestrowano 1 zachorowanie u osoby dorosłej, zakończone zgonem.

Zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone - zarejestrowano 4 zachorowania: 2 u osób dorosłych i 2 u dzieci w wieku 7 lat i 9 miesięcy, zachorowania hospitalizowano. W 3 przypadkach wykonano posiewy płynu mózgowo-rdzeniowego - wyniki ujemne, 1 zachorowania nie badano.

I. 8. Inne choroby zakaźne

Róża (choroba wywołana przez *Streptococcus pyogenes*) – zarejestrowano 5 przypadków, podobnie jak w roku ubiegłym. Zachorowania zanotowano u osób dorosłych. Hospitalizowano 1 osobę.

HIV Nowo wykryte zakażenia – zgłoszono 1 przypadek, w roku poprzednim 3 przypadki.

Choroby przenoszone drogą płciową – ogółem zarejestrowano 9 zachorowań, w tym:

- zanotowano 2 przypadki wywołane przez chlamydie, w roku poprzednim 3 przypadki;
- zanotowano 7 przypadków kiły (3 - kiła wczesna, 1 - kiła późna, 3 - inne postacie kiły i kiła nieokreślona), w roku poprzednim nie notowano przypadków kiły. Wszystkie zachorowania wystąpiły u osób dorosłych.

Krztusiec – zarejestrowano 4 zachorowania, w roku poprzednim zanotowano 10 zachorowań. 2 zachorowania wystąpiły u osób małoletnich oraz 2 zachorowania u osób dorosłych. Trzy osoby były szczepione przeciw krztuścowi, u jednej osoby dorosłej historia szczepień nieznana. 1 dziecko hospitalizowano, pozostałe osoby leczone ambulatoryjnie.

Ostre porażenia wiotkie u dzieci od 0-14 lat - zarejestrowano 2 zachorowania u dzieci szczepionych przeciw poliomyelitis, w wieku 6 i 8 lat. Wykonano badania laboratoryjne prób kału, nie wyizolowano enterowirusów, w tym wirusa polio z przypadków ostrego porażenia wiotkiego.

I. 9. Realizacja szczepień ochronnych

Szczepienia ochronne realizowano w 16 podmiotach wykonujących działalność leczniczą (15 gabinetów szczepień lekarzy rodzinnych oraz stacja dializ). Przeprowadzono kontrole, w czasie których w szczególności egzekwowano posiadanie odpowiedniego wyposażenia pomieszczeń oraz zabezpieczenia urządzeń chłodniczych, w związku z przechowywaniem w w/w podmiotach leczniczych szczepionek. Działania prowadzono celem właściwego zabezpieczenia szczepionek przed ich zniszczeniem w przypadku braku zasilania lub awarii urządzenia chłodniczego, a także w przypadku przekroczenia dopuszczalnych zakresów temperatury przechowywania szczepionek określonych przez producenta. Ponadto, sprawdzano realizację Programu Szczepień Ochronnych i terminy ważności posiadanych przez podmioty lecznicze szczepionek.

Kolejny rok obserwowano wzrost liczby rodziców/opiekunów prawnych, którzy odmawiają poddania swoich małoletnich dzieci obowiązkowym szczepieniom ochronnym zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i Programem Szczepień Ochronnych (stan na 31.12.2016r. – 34 osoby, stan na 31.12.2015r. – 28 osób). W 2016r. wobec 12 rodziców/opiekunów prawnych sprawy skierowano wnioskiem o wszczęcie egzekucji do organu egzekucyjnego tj. Wojewody Wielkopolskiego.

Zgłoszono 4 niepożądane odczyny poszczepienne po wykonanych szczepieniach ochronnych. W roku poprzednim zgłoszono 1 odczyn poszczepienny.

II. Jakość wody przeznaczonej do spożycia

II.1. Wprowadzenie

Podstawę oceny jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w roku 2016 stanowiło rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia (Dz. U. 2015, poz. 1989).

Woda przeznaczona do zbiorowego zaopatrzenia ludności w powiecie nowotomyskim ujmowana jest wyłącznie z ujęć wody podziemnej (nie ujmuje się wody pochodzącej z ujęć powierzchniowych).

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nowym Tomysłu w roku 2016 znajdowało się ogółem 20 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę, z czego na terenach wiejskich znajdowało się 16 wodociągów, co stanowi 80 % ogólnej liczby. Ponadto od 2016r. pod nadzorem tutejszego Organu znajdują się 4 indywidualne ujęcia produkujące wodę wykorzystywaną w obiektach użyteczności publicznej (przez pracowników) lub jako część działalności handlowej.

W ramach prowadzonego monitoringu jakości wody przez organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej pobierano próbki wody do badań laboratoryjnych oraz prowadzono kontrole urządzeń wodociągowych.

Na terenie powiatu nowotomyskiego w roku 2016 ogółem:

- pobrano do badań laboratoryjnych 116 próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz pobrano 192 próbki przez zarządzających wodociągami w ramach kontroli wewnętrznej,
- przeprowadzono 20 kontroli urządzeń wodociągowych oraz 66 kontroli przy poborze próbek wody w 20 nadzorowanych wodociągach.

W końcowej ocenie rocznej wodę przydatną do spożycia, zgodnie z w ww. rozporządzeniem Ministra Zdrowia dostarczały wszystkie wodociągi i indywidualne ujęcia wody.

W 2016r. prowadzono działania naprawcze w związku z niewłaściwą jakością wody z wodociągu publicznego Miedzichowo, wodociągu publicznego Chraplewo, wodociągu publicznego Kopanki, wodociągu publicznego Opalenica, wodociągu publicznego Chmielinko.

Wodociąg publiczny Miedzichowo - Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nowym Tomysłu dnia 18.08.2015r. wydał decyzję administracyjną stwierdzającą warunkową przydatność wody do spożycia przez ludzi oraz określił dopuszczalne wartości parametrów dla mętności, barwy, żelaza oraz manganu. Termin wykonania zarządzeń decyzji wskazano do dnia 30.10.2015r. Pobrana

dnia 02.11.2015r. próbka wody ze stacji oraz z sieci omawianego wodociągu nie wykazała przekroczenia parametrów: mętności, barwy, żelaza oraz manganu, jednak wykazała przekroczenie parametru mikrobiologicznego tj. ogólnej liczby mikroorganizmów w $22^{\circ}\text{C} \pm 2^{\circ}\text{C}$ po 72h. W związku z powyższym nie wydano decyzji stwierdzającej przydatność wody do spożycia przez ludzi. Powyższe przekroczenie utrzymywało się także w 2016r. W 1 próbce wody pobranej w ramach kontroli wewnętrznej z sieci omawianego wodociągu przeprowadzone badania laboratoryjne wykazały ponowne przekroczenie parametru mikrobiologicznego tj. ogólnej liczby mikroorganizmów w $22^{\circ}\text{C} \pm 2^{\circ}\text{C}$ po 72h w ilości >300 jtk/1ml. Zarządca wodociągu poinformował tutejszy Organ o prowadzonych działaniach naprawczych – płukaniu sieci wodociągowej. W miesiącu lutym pobrano w ramach kontroli wewnętrznej 2 próbki wody z sieci oraz ze stacji uzdatniania wody. Przeprowadzone badania laboratoryjne nie wykazały ww. przekroczenia. W próbkach wody pobranych w II kwartale 2016r. ze stacji uzdatniania wody oraz z sieci wodociągu publicznego Miedzichowo nie stwierdzono przekroczeń mikrobiologicznych oraz fizykochemicznych. W związku z powyższym tutejszy organ wydał decyzję stwierdzającą przydatność wody do spożycia przez ludzi z wodociągu publicznego Miedzichowo.

Wodociąg publiczny Chraplewo - w związku z przekroczeniem jonu amonowego w 2014r., tutejszy Organ wydał decyzję z dnia 05.09.2014r. stwierdzającą warunkową przydatność wody do spożycia - zarządzeń decyzji nie wykonano w terminie, dlatego dnia 06.11.2015r. wydano tytuł wykonawczy stosowany w egzekucji obowiązków o charakterze niepieniężnym zarządzający doprowadzić jakość wody z wodociągu publicznego Chraplewo w zakresie zawartości jonu amonowego do obowiązujących wymagań do dnia 29.02.2016r. oraz postanowienie o nałożeniu grzywny. Dnia 21.03.2016r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nowym Tomysłu pobrał próbki wody z sieci oraz ze stacji uzdatniania wody wodociągu publicznego Chraplewo w celu sprawdzenia wykonania ww. decyzji. Sprawozdania z badań nie wykazały przekroczenia parametru amonowy jon, natomiast wykazały przekroczenie parametru mikrobiologicznego - ogólnej liczby mikroorganizmów w $22^{\circ}\text{C} \pm 2^{\circ}\text{C}$ po 72h. W związku z powyższym zarządzenia decyzji zostały wykonane, jednak nie było można wydać decyzji stwierdzającej przydatność wody do spożycia ze względu na przekroczenie bakteriologiczne. Zarządca wodociągu wykonał jeszcze szereg działań naprawczych mających na celu poprawę jakości wody tj. płukanie sieci, urządzeń, dezynfekcja podchlorynem sodu. Ponadto wymieniono na nowe aeratory, uzupełniono i wymieniono częściowo na nowe złoże aktywne w filtrach ciśnieniowych, przerobiono instalację dozującą powietrze do wody, rozbudowano zbiorczy pionowy centralny Aerator – mieszacz wodno-powietrzny MWP-10. Następnie pobrał próbki wody do badań laboratoryjnych w ramach kontroli wewnętrznej. W próbkach wody pobranych w miesiącu czerwc, lipcu oraz sierpniu nie stwierdzono przekroczeń ww. parametru. W związku

z powyższym w III kwartale 2016r. tutejszy Organ wydał decyzję stwierdzającą przydatność wody do spożycia przez ludzi.

W roku sprawozdawczym zakończone zostało postępowanie związane z przekroczeniem parametru chemicznego tj. azotyny, dla którego dnia 22.01.2015r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nowym Tomyślu wydał decyzję udzielającą zgodę na odstępstwo. W związku z ww. odstępstwem zarządca obiektu podjął szereg działań naprawczych oraz regularnie wykonywał badania jakości wody, które przekazywane były do tutejszego Organu. PPIS pismem z dnia 02.03.2016r. poinformował zarządcę wodociągu publicznego Chraplewo, iż jakość wody z omawianego wodociągu dla parametru chemicznego azotyny odpowiada wymaganiom rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2015r. poz. 1989), uznając tym samym wykonanie decyzji stwierdzającej przydatność wody przeznaczonej do spożycia, na warunkach przyznanego odstępstwa.

Ponadto w omawianym wodociągu wystąpiły krótkotrwałe przekroczenia parametrów mikrobiologicznych tj. bakterii grupy coli, co skutkowało wydaniem komunikatu o pogorszeniu jakości wody oraz ogólnej liczby mikroorganizmów w $22^{\circ}\text{C}\pm 2^{\circ}\text{C}$ po 72h.

Wodociąg publiczny Opalenica – w III kwartale prowadzone były działania naprawcze związane z przekroczeniem ogólnej liczby mikroorganizmów w $22^{\circ}\text{C}\pm 2^{\circ}\text{C}$ po 72h w próbkach wody pobranych ze Szkoły Podstawowej w Rudnikach. W próbkach wody pobranych ze Stacji Uzdatniania Wody oraz z innego punktu na sieci badania laboratoryjne nie wykazywały ww. przekroczenia.

Wodociąg publiczny Kopanki – w omawianym wodociągu podjęto działania modernizacyjno-naprawcze w związku z nadmierną eksploatacją dotychczasowych urządzeń do poboru i uzdatniania wody oraz niewłaściwą jakością wody. Od września 2016r. w wodzie z wodociągu publicznego Kopanki występuje przekroczenie parametrów fizykochemicznych tj. mętności i manganu. W związku z powyższym zarządzający wodociągiem zaplanował na 2017r. szereg prac modernizacyjnych zmierzających do poprawy jakości wody (wymiana filtrów, wymiana mieszaczy wodno-powietrznych, zabudowa nowej – dodatkowej studni głębinowej).

Wodociąg publiczny Chmielinko - prowadzone były działania naprawcze związane z przekroczeniem ogólnej liczby mikroorganizmów w $22^{\circ}\text{C}\pm 2^{\circ}\text{C}$ po 72h. Przekroczenie wystąpiło wyłącznie w jednym punkcie na sieci wodociągowej. W związku z powyższym zarządzający wodociągiem wykonał szereg działań naprawczych tj. chlorowanie układu dystrybucji połączone z płukaniem wybranych odcinków sieci wodociągowej, intensywne płukanie sieci w godzinach nocnych, wymianę przyłącza wodociągowego, jego dezynfekcję i płukanie. Jakość wody spełnia

wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2015r. poz. 1989).

W 2016 roku wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę dostarczały wodę dla 73 737 mieszkańców powiatu nowotomyskiego, co stanowi 98,7% ogólnej liczby mieszkańców powiatu nowotomyskiego równej 74 708 mieszkańców (według danych Urzędu Statystycznego w Poznaniu, stan na dzień 30 czerwca 2016 r.). Natomiast indywidualne ujęcia wody zaopatrują w wodę 401 osób. Deficyt wody nie występuje w żadnym z skontrolowanych wodociągów. W dostarczanej ludności wodzie wodociągowej występowały krótkotrwałe przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów takich jak mangan, amonowy jon, mętność, zapach, ogólna liczba mikroorganizmów w $22\text{ }^{\circ}\text{C} \pm 2\text{ }^{\circ}\text{C}$ po 72 h, bakterie grupy coli. Przyczyną niewielkich zanieczyszczeń mikrobiologicznych wody w nadzorowanych wodociągach były awarie oraz prowadzone prace remontowe. W przypadku stwierdzonego zanieczyszczenia mikrobiologicznego wody, jednostki odpowiedzialne za jakość produkowanej i dostarczanej wody konsumentom, podejmowały działania naprawcze i zapobiegawcze w celu doprowadzenia wody do odpowiedniej jakości poprzez dezynfekcję urządzeń oraz sieci wodociągowej.

III. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

III.1. Wprowadzenie

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego w 2016 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nowym Tomysłu dokonał oceny stanu sanitarnego 36 obiektów użyteczności publicznej, co stanowi 9,6% wszystkich 377 obiektów użyteczności publicznej znajdujących się w ewidencji (takich jak: ustępy publiczne, pływalnie, środowiskowe domy samopomocy, warsztaty terapii zajęciowej, hotele, inne obiekty, w których są świadczone usługi hotelarskie, zakłady fryzjerskie, zakłady kosmetyczne, zakłady tatuażu, zakłady odnowy biologicznej, dworce autobusowe, dworce i stacje kolejowe, przystanie jednostek pływających rekreacyjnych i sportowych, tereny rekreacyjne, cmentarze, zakłady pogrzebowe itp.).

III.2. Stan sanitarny wybranych obiektów

III.2.1. Hotele i inne obiekty świadczące usługi noclegowe

Nadzorem sanitarnym objęto 11 obiektów z 60 z omawianej grupy obiektów znajdujących się w ewidencji. W wyniku przeprowadzonych kontroli 3 hoteli ich stan sanitarno-techniczny oraz sanitarno-porządkowy oceniono jako bardzo dobry. Stan sanitarny pomieszczeń mieszkalnych,

sanitariatów, zaplecza, oraz wyposażenia, a także sposób postępowania z bielizną czystą i brudną nie budził zastrzeżeń.

W 5 obiektach stwierdzono prowadzenie prac remontowo-modernizacyjnych polegających między innymi na obiciu skórzanych foteli, odmalowaniu ścian i sufitów, położeniu nowej tapety, położeniu nowego parkietu, zamontowaniu na ścianach desek/belek ozdobnych, zainstalowaniu kratki zabezpieczającej otwór wentylacyjny, przymocowaniu listwy wyznaczającej tor gry w kręgle, modernizacji strefy SPA – wymieniono na nowe meble oraz oświetlenie, podłogi poddano cyklinowaniu, zakupiono nowe obuwie do gry w kręgle, położono nowe panele/ nową wykładzinę, położono nowe płytki w sanitariatach, zapewniono nowe wyposażenie sanitariatów.

W 11 skontrolowanych hotelach oraz innych obiektach, w których są świadczone usługi hotelarskie, stan sanitarny pomieszczeń mieszkalnych, sanitariatów oraz zaplecza w skontrolowanych obiektach, a także sposób postępowania z bielizną czystą i brudną nie budził zastrzeżeń, za wyjątkiem 4 obiektów. Zastrzeżenia dotyczyły: brudnych ścian z zaciekami, złego stanu sanitarno-technicznego sufitu, brudnych krutek wentylacyjnych, nierównej powierzchni stolików z odpryskami farby, nierównej i spękanej powierzchni łóżka do masażu, brudnych kłap rewizyjnych, zniszczonej skórzanej powierzchni sofy, przebarwianego dna basenu kąpielowego.

W związku ze stwierdzonymi ww. uchybieniami wystosowano pisma w trybie art. 30 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej do właścicieli obiektów o podjęcie czynności zmierzających do zapewnienia należytego stanu sanitarno-higienicznego ww. obiektów. Za wyjątkiem jednego obiektu, który ustosunkował się do wskazanych w protokole kontroli uchybień przed wystosowaniem ww. pisma.

Ilość obiektów w omawianej grupie nie uległa zmianie w stosunku do roku poprzedniego.

III.2.2. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej, inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług: fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu.

Ogółem w 2016 roku oceniono stan sanitarny 7 spośród 151 obiektów tej grupy, co stanowi 4,64% zakładów ww. grupy ujętych w ewidencji. Pomieszczenia i wyposażenie wszystkich skontrolowanych zakładów utrzymane były w dobrym stanie sanitarno-porządkowym z wyjątkiem 1 obiektu, w którym zastrzeżenia budził stan sanitarno-porządkowy i sanitarno - techniczny sufitu w pomieszczeniu świadczenia usług.

W 2016 roku naniesiono do ewidencji 13 nowych obiektów, natomiast 5 obiektów wykreślono z ewidencji na skutek zaprzestania prowadzenia działalności lub zmiany zakresu prowadzenia działalności. Obiekty nowopowstałe to zakłady nowoczesne, estetycznie urządzone, dobrze wyposażone, funkcjonalne. W każdym z skontrolowanych zakładów dezynfekcja narzędzi

kosmetycznych i fryzjerskich prowadzona jest za pomocą właściwie dobranych preparatów i środków dezynfekcyjnych. Podczas kontroli obiektów sprawdzano posiadanie procedur postępowania zapobiegających zakażeniom i chorobom zakaźnym w zakładach, w których wykonywane są zabiegi powodujące naruszenie ciągłości tkanek ludzkich. Wszystkie skontrolowane zakłady kosmetyczne, wykonujące zabiegi powodujące naruszenie ciągłości tkanek ludzkich, przedstawiły do wglądu ww. procedury.

III.2.3. Obiekty komunikacji publicznej

W ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nowym Tomyślu znajdowały się 4 obiekty komunikacji publicznej tj. Dworzec Autobusowy w Nowym Tomyślu, Stacja kolejowa w Nowym Tomyślu, Zbąszyniu oraz w Opalenicy. W 2016r. oceniono stan sanitarny 2 obiektów tj. Stacji Kolejowej w Nowym Tomyślu oraz Stacji Kolejowej w Opalenicy. Kontrolą objęto budynki oraz ich otoczenie. Zastrzeżenia budził stan sanitarny pomieszczeń i urządzeń 2 skontrolowanych stacji kolejowych.

Na skontrolowanych stacjach kolejowych stwierdzono między innymi zniszczone, z odpryskami farby poręcze siedzisk plastikowych krzeseł w poczekalni; zakurzone okna oraz zadaszanie budynku dworca; popisaną, z namalowanym graffiti elewację budynku dworca; połamaną klapę muszli klozetowej w toalecie dla osób niepełnosprawnych; brudne ściany w toalecie dla osób niepełnosprawnych; zły stan sanitarno-techniczny płytek w przedsionku WC oraz zacieki na suficie; brudne szyby i wiaty przejścia podziemnego, ściany przejścia podziemnego z odpryskami farby i śladami wilgoci; nierówną powierzchnię płyt Gaara na peronie oraz zły stan sanitarno-techniczny ławek znajdujących się na peronach.

W związku z powyższym wystosowano pisma do zarządzających obiektami o podjęcie działań zmierzających do zapewnienia należytego stanu sanitarno-porządkowego oraz sanitarno-technicznego skontrolowanych stacji. Ponadto podczas kontroli w 2 ww. obiektach stwierdzono przeprowadzenie szeregu bieżących prac remontowych mających na celu poprawę stanu sanitarno – technicznego oraz sanitarno – porządkowego.

III.2.4. Ustępy publiczne

W 2016 roku kontrolą objęto 3 ustępy publiczne zlokalizowane w Miejscach Obsługi Podróżnych przy Autostradzie A-2 w miejscowości Wytomyśl i Kozie Laski oraz Ustęp Publiczny w Nowym Tomyślu. Stan sanitarno-porządkowy oraz sanitarno-techniczny skontrolowanych ustępów nie budził zastrzeżeń za wyjątkiem grzejników z odpryskami farby i śladami korozji w jednym

ustępie. W związku z powyższym do zarządcy obiektu wystosowano pismo w trybie art. 30 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej informujące o stwierdzonych uchybieniach

III.2.5. Miejsca wykorzystywane do kąpieli i pływalnie

III.2.5.1. Miejsca wykorzystywane do kąpieli

W 2016r. na terenie powiatu nowotomyskiego zorganizowane zostało tylko 1 miejsce wykorzystywane do kąpieli w miejscowości Zbąszyń. Stan sanitarno-porządkowy ww. miejsca nie budził zastrzeżeń. Tutejszy organ w 2016 roku nie pobierał próbek wody przeznaczonej do kąpieli do badań laboratoryjnych. Organizator miejsca wykorzystywanego do kąpieli jest zobowiązany do wykonywania badań jakości wody nie wcześniej niż 14 dni przed dniem rozpoczęcia jego funkcjonowania oraz przynajmniej raz w trakcie jego funkcjonowania, a także każdorazowo w przypadku wzrokowego stwierdzenia zanieczyszczeń niekorzystnie wpływających na jakość wody i mogących stanowić zagrożenie zdrowotne dla kąpiących się tam osób.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nowym Tomyślu zgodnie z obowiązującymi przepisami na podstawie sprawozdań z przeprowadzonych w ramach kontroli wewnętrznej badań jakości wody i przedstawionych wyników przekazanych przez organizatora miejsca wykorzystywanego do kąpieli stwierdził przydatność wody do kąpieli w nadzorowanym miejscu wykorzystywanym do kąpieli.

III.2.5.2. Pływalnie

W 2016 roku pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nowym Tomyślu znajdowało się 6 pływalni, w tym 3 pływalnie ogólnodostępne oraz 3 zlokalizowane w hotelach. Pływalnie zlokalizowane są w Nowym Tomyślu, Chojnikach (czynny sezonowo tylko w okresie letnim) oraz w Porążynie, natomiast pływalnie hotelowe zlokalizowane są w Opalenicy, Zbąszyniu i Wąsowie. Przeprowadzono kontrole 6 zewidencjonowanych obiektów. Od czerwca 2016r. obowiązuje rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015r. poz. 2016).

W 2016r. pobrano 152 próbki wody z pływalni, w tym 99 próbek wody pobrano w ramach kontroli wewnętrznej przez zarządzających natomiast 53 próbki pobrano przez tutejszy Organ. Na podstawie otrzymanych wyników badań stwierdzono krótkotrwałe zanieczyszczenia mikrobiologiczne wody w niecce basenu oraz wody wprowadzanej do niecki basenowej z systemu cyrkulacji. Ponadto jakość wody budziła zastrzeżenia pod względem fizykochemicznym. Na trzech pływalniach w dwóch nieckach basenowych oraz w jednym systemie cyrkulacji z niecki jacuzzi stwierdzono przekroczenie parametru chemicznego tj. chloroformu. Na dwóch pływalniach w dwóch

nieckach basenowych stwierdzono przekroczenie parametru chemicznego Σ THM. Na czterech pływalniach w dwóch nieckach basenowych oraz w dwóch nieckach jacuzzi stwierdzono przekroczenie parametru chemicznego utlenialność. Na czterech pływalniach w trzech nieckach basenowych oraz w dwóch systemach cyrkulacji stwierdzono przekroczenie parametru fizycznego mętność. Na trzech pływalniach w trzech nieckach basenowych oraz w jednej niecce jacuzzi stwierdzono przekroczenie parametru chemicznego chlor wolny. Natomiast we wszystkich nieckach basenowych i we wszystkich systemach cyrkulacji (za wyjątkiem pływalni czynnej sezonowo) stwierdzono przekroczenie parametru chlor związany.

Na pływalniach zapewniono kontrolę wyznaczonego obszaru wodnego przez ratowników wodnych oraz wyposażenie pływalni w sprzęt ratunkowy i pomocniczy, urządzenia sygnalizacyjne i ostrzegawcze oraz sprzęt medyczny, leki i artykuły sanitarne. Stan sanitarno-porządkowy oraz sanitarno-techniczny skontrolowanych pływalni nie budził większych zastrzeżeń.

III.2.6. Inne obiekty użyteczności publicznej

W ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Nowy Tomyślu w roku 2016 znajdowało się łącznie 140 innych obiektów użyteczności publicznej, takich jak obiekty kulturalne i sportowe, tereny rekreacyjne, pralnie, apteki, stacje paliw, przystanki PKS, urzędy gmin, cmentarze, zakłady pogrzebowe, przystań żeglarska. Ogółem skontrolowano 10 obiektów. Stan sanitarno-techniczny 2 skontrolowanych obiektów budził zastrzeżenia dotyczące między innymi skorodowanych drzwi do toalety, brudnej z osadami wewnętrznej części toalety, brudnych z odpryskami farby ścian w kaplicy. W związku z powyższym zwrócono się z pismami w trybie art. 30 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej do właścicieli obiektów o podjęcie i wykonanie czynności zmierzających do zapewnienia należytego stanu sanitarno-higienicznego. Ponadto stan sanitarno-techniczny 2 skontrolowanych cmentarzy, na których zlokalizowane są kaplice/kostnice również budził zastrzeżenia. W związku z powyższym wydane zostały decyzje administracyjne zrzadzające wyposażyć pomieszczenie przeznaczone do przechowywania sprzętu porządkowego oraz środków do mycia i dezynfekcji pomieszczeń w instalację ciepłej i zimnej wody jak również w instalację kanalizacyjną. Na jednym z cmentarzy zarządzenia decyzji zostały wykonane, na kolejnym wykonanie zarządzeń zostanie sprawdzone w 2017r.

W stosunku do roku 2015 stan sanitarny części skontrolowanych obiektów użyteczności publicznej uległ poprawie. Przeprowadzono bieżące prace remontowo-naprawcze w 3 skontrolowanych obiektach.

IV. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą

Celem nadzoru sanitarnego nad podmiotami leczniczymi była kontrola warunków higieniczno-sanitarnych, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne. Bieżącym nadzorem sanitarnym objęto:

- podmioty lecznicze wykonujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne, tj.: przychodnie, zakłady rehabilitacji leczniczej oraz inne podmioty wykonujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne, w tym stację dializ,
- indywidualne praktyki lekarskie,
- indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie,
- indywidualne praktyki lekarzy dentystów,
- indywidualne specjalistyczne praktyki lekarzy dentystów,

IV.1. Podmioty lecznicze wykonujące stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne

Na terenie powiatu nowotomyskiego w 2016r. nadzorem sanitarnym objęto 1 zakład lecznictwa zamkniętego udzielający całodobowych świadczeń zdrowotnych w zakresie rehabilitacji. Liczba podmiotów leczniczych wykonujących stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne nie uległa zmianie w stosunku do 2015 roku. Zakład posiada opracowany i zatwierdzony przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego Nowym Tomyślu program dostosowania do wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie szczegółowych wymagań sanitarnych, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. z 2012r., poz. 739). W związku z zapisami ustawy z dnia 25 września 2015 r. o zmianie ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym, ustawy o działalności leczniczej oraz ustawy o zmianie ustawy o działalności leczniczej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015r. poz. 1887 obowiązek dostosowania podmiotu leczniczego do wymagań ww. rozporządzenia powstaje z dniem 31 grudnia 2017 roku.

Wszystkie nieprawidłowości zostały ujęte w wyżej omawianym programie dostosowawczym. Obiekt zaopatruje się w wodę z wodociągu publicznego Śliwno.

W okresie sprawozdawczym w czasie kontroli obiektu nie stwierdzono uchybień w zakresie doboru preparatów dezynfekcyjnych oraz znajomości zasad i sposobu prowadzenia dezynfekcji urządzeń sanitarnych. W obiekcie nie są udzielane świadczenia zdrowotne, w wyniku których powstają odpady medyczne niebezpieczne – placówka ma zawartą umowę na świadczenie usług transportu sanitarnego i pomocy doraźnej z SP ZOZ w Nowym Tomyślu. W kontrolowanym zakładzie bielizna i odzież ochronna prana jest w obiekcie. (są opracowane, wdrożone i stosowane procedury postępowania z bielizną czystą i brudną). Stan sanitarno – techniczny i sanitarno – porządkowy obiektu nie budził zastrzeżeń.

IV.2. Podmioty lecznicze wykonujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne

Grupa podmiotów leczniczych wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne obejmuje różne typy obiektów. W roku 2016 w ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Nowym Tomysłu znajdowały się ogółem 62 obiekty lecznictwa otwartego - przychodnie, zakłady rehabilitacji leczniczej, laboratoria diagnostyczne i inne, będące niepublicznymi podmiotami leczniczymi oraz 1 obiekt lecznictwa otwartego, będący publicznym podmiotem leczniczym. W omawianym okresie skontrolowano 25 obiektów podmiotów lecznictwa otwartego. Przeprowadzono łącznie 34 kontrole. W skontrolowanych placówkach nie stwierdzono uchybień w zakresie przestrzegania procedur dezynfekcji, sterylizacji oraz w zakresie postępowania z bielizną czystą i brudną. W związku z obowiązującym rozporządzeniem Ministra Zdrowia przedłużającym okres dostosowawczy dla podmiotów leczniczych do dnia 31.12.2017r. na terenie działania tutejszego Organu w grupie skontrolowanych w 2016 roku obiektów 23 spełniają wymagania ww. rozporządzenia, 2 obiekty posiadają zatwierdzone programy dostosowania zakładu do wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia.

Niedostosowane obiekty nie odpowiadają wymaganiom ww. rozporządzenia w zakresie braku natrysku w pomieszczeniu sanitarno-higienicznym pacjentów przystosowanym dla potrzeb osób niepełnosprawnych, w szczególności poruszających się na wózkach inwalidzkich (dot. zakładu rehabilitacji) oraz w pomieszczeniu przychodni połączenia ścian z podłogami nie są wykonane w sposób umożliwiający ich mycie i dezynfekcję. W 1 zakładzie rehabilitacji oraz w 1 przychodni w roku sprawozdawczym dostosowano pomieszczenia i urządzenia do wymogów powyższego rozporządzenia.

Podczas przeprowadzonych kontroli w 17 obiektach stwierdzono między innymi uchybienia dotyczące stanu sanitarno-technicznego, sanitarno-porządkowego, nieprawidłowości w zakresie prowadzonej dokumentacji w związku z wykonywanymi obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi, jak również niewłaściwego opracowania procedur i instrukcji zapobiegającym zakażeniom i chorobom zakaźnym.

W omawianym okresie powstały 4 obiekty oraz ubyły 2 obiekty należące do grupy podmiotów leczniczych wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne, spełniające wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2012r. w sprawie szczegółowych wymagań jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. z 2012r., poz. 739).

IV.2.1. Zaopatrzenie w wodę

63 obiekty podmiotów leczniczych wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne zaopatruje się w wodę z wodociągów publicznych. Wodę z wodociągów publicznych zaopatrujących ww. grupę obiektów oceniono jako przydatną do spożycia. W okresie sprawozdawczym w kontrolowanych obiektach nie stwierdzono braku wody ciepłej i zimnej.

IV.3. Praktyki zawodowe

W grupie indywidualnych praktyk lekarskich, indywidualnych specjalistycznych praktyk lekarskich, indywidualnych praktyk lekarzy dentyków, indywidualnych specjalistycznych, grupowych praktyk lekarzy dentyków oraz indywidualnych i grupowych praktyk pielęgniarskich w 2016 roku zewidencjonowano ogółem 106 obiektów. Skontrolowano 16 obiektów prowadzących działalność leczniczą w ramach indywidualnej, indywidualnej specjalistycznej praktyki lekarskiej. W grupie praktyk zawodowych powstało 7 nowych obiektów, natomiast 4 obiekty ubyły.

W grupie skontrolowanych w roku 2016 obiektów 11 obiektów spełnia wymagania ww. rozporządzenia Ministra Zdrowia. 3 obiekty posiadają zatwierdzony program dostosowania pomieszczeń i urządzeń do wymagań ww. rozporządzenia, natomiast 2 obiekty nie posiadają ww. programu, w związku z powyższym tutejszy Organ w poprzednich latach poinformował organ rejestrowy tj. Wielkopolską Izbę Lekarską w Poznaniu. Obiekty nie odpowiadają wymaganiom ww. rozporządzenia w zakresie niewłaściwego zorganizowania sterylizatorni, która nie zapewnia na każdym etapie technologicznym jednokierunkowego ruchu materiałów od punktu przyjęcia materiału skażonego do punktu wydania materiału sterylne.

Bieżący stan sanitarno-techniczny oraz sanitarno-porządkowy skontrolowanych praktyk zawodowych nie budził zastrzeżeń.

V. Warunki sanitarno - higieniczne środowiska pracy

V. 1. Struktura zatrudnienia

W 2016 roku nadzorem sanitarnym objętych było 456 zakładów pracy, które zatrudniały ogółem 14674 pracowników. W stosunku do 2015 roku liczba zakładów pracy pozostających w ewidencji tutejszej stacji zwiększyła się o 8 zakładów, nastąpił wzrost zatrudnionych o 272 osoby.

V. 2. Kontrole w ramach nadzoru

Skontrolowano 106 zakładów pracy, w których przeprowadzono łącznie 115 kontroli. Skontrolowano warunki pracy 10386 zatrudnionych pracowników (26 pracowników więcej w stosunku do roku 2015). Wydano 14 decyzji administracyjnych. Podczas kontroli w ramach

bieżącego nadzoru sanitarnego stwierdzono nieprawidłowości w 7 zakładach pracy. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano decyzje zarządzające usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

V. 3. Narażenie na czynniki szkodliwe

Na terenie powiatu nowotomyskiego w 2016 roku stwierdzono przekroczenia w 45 zakładach pracy. Przekroczenia NDN (najwyższe dopuszczalne natężenie) hałasu i wibracji stwierdzono we wszystkich ww. zakładach pracy, natomiast przekroczenia NDS (najwyższe dopuszczalne stężenie) stwierdzono w 2 skontrolowanych zakładach pracy. Liczba zakładów z ww. przekroczeniami w porównaniu z rokiem 2015 zmniejszyła się o 2, zwiększyła się natomiast liczba pracujących w narażeniu o 98 osób. W zakładach pracy na terenie powiatu nowotomyskiego w 2016 roku w warunkach przekroczonych norm higienicznych pracowało 718 osób, w tym:

- 701 osób w przekroczeniach hałasu,
- 8 osób w przekroczeniach wibracji,
- 5 osób w przekroczeniach zapylenia,
- 4 osoby w przekroczeniach czynników chemicznych.

Z powyższych danych wynika, że wciąż najwięcej osób pracuje w przekroczeniach na hałas. W większości przypadków przekroczenia występują w przemyśle drzewnym i metalowym.

V. 4. Czynniki rakotwórcze i mutagenne w środowisku pracy

Na terenie powiatu nowotomyskiego prowadziło działalność 30 zakładów, w których zatrudnieni pracowali w kontakcie z czynnikiem rakotwórczym. Skontrolowano 10 zakładów, w których zatrudnieni pracownicy narażeni byli na kontakt z czynnikami rakotwórczymi:

- pyły drewna twardego,
- związki niklu i chromu,
- roztwór cytostatyczny,
- mieszanina chemiczna sklasyfikowana jako rakotwórcza - Korasit CC (środek do impregnacji drewna).

Rodzaj prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostania w kontakcie z czynnikiem rakotwórczym oraz liczbę osób ekspozowanych na w/w czynniki rakotwórcze przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Zagrożenia czynnikami rakotwórczymi w środowisku pracy na terenie powiatu nowotomyskiego w 2016 roku.

NAZWA CZYNNIKA RAKOTWÓRCZEGO	RODZAJ PRAC, KTÓRYCH WYKONYWANIE POWODUJE KONIECZNOŚĆ POZOSTANIA W KONTAKCIE Z CZYNNIKIEM RAKOTWÓRCZYM	LICZBA OSÓB EKSPONOWANYCH NA POSZCZEGÓLNE CZYNNIKI RAKOTWÓRCZE
PYŁ DREWNA TWARDEGO	OBRÓBKA DREWNA	203
ZWIĄZKI NIKLU I CHROMU	GALWANIZACJA	3
ROZTWÓR CYTOSTATYCZNY – MIESZANINA CHEMICZNA O DZIAŁANIU RAKOTWÓRCZYM	POKRYWANIE CEWNIKÓW ANGIOPLASTYCZNYM ROZTWOREM CYTOSTATYCZNYM	3
MIESZANINA CHEMICZNA O DZIAŁANIU RAKOTWÓRCZYM	OBSŁUGA AUTOKLAWU W PROCESIE IMPREGNACJI DREWNA	2
Liczba osób ekspozowanych na czynnik rakotwórczy OGÓLEM		211

V. 5. Nadzór nad substancjami/mieszaninami chemicznymi

W 2016 roku na terenie powiatu nowotomyskiego funkcjonowały:

- 3 zakłady będące formulatorami (przedsiębiorcy, którzy mieszają substancje i/lub ich mieszaniny celem wprowadzenia ich na rynek),
- 45 podmiotów zajmujących się dystrybucją substancji chemicznych i ich mieszanin,
- 185 zakładów stosujących w działalności zawodowej substancje chemiczne i ich mieszaniny.

Przeprowadzono 78 kontroli w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin. W grupie skontrolowanych obiektów stwierdzono nieprawidłowości w 2 skontrolowanych zakładach pracy.

V. 6. Produkty biobójcze

Na terenie powiatu nowotomyskiego w 2016 roku funkcjonowało 19 podmiotów odpowiedzialnych za wprowadzanie do obrotu produktu biobójczego, w tym 2 podmioty zobowiązane do uzyskania pozwolenia na obrót produktem biobójczym (1 producent, 1 importer). Przeprowadzono 5 kontroli w zakresie wprowadzania do obrotu produktów biobójczych.

W grupie skontrolowanych obiektów nie stwierdzono nieprawidłowości.

V. 7. Czynniki biologiczne

Przeprowadzono 10 kontroli w zakresie oceny realizacji wymogów związanych z występowaniem szkodliwych czynników biologicznych w środowisku pracy. W skontrolowanych obiektach występowały szkodliwe czynniki biologiczne zaliczane do 2

i 3 grupy zagrożenia. W kontakcie z czynnikami biologicznymi w skontrolowanych zakładach pracowało 208 osób narażonych na czynniki 2 i 3 grupy zagrożenia.

W zakresie oceny realizacji wymogów związanych z występowaniem w środowisku pracy szkodliwych czynników biologicznych stwierdzono nieprawidłowości w 1 skontrolowanym zakładzie pracy.

V. 8. Choroby zawodowe

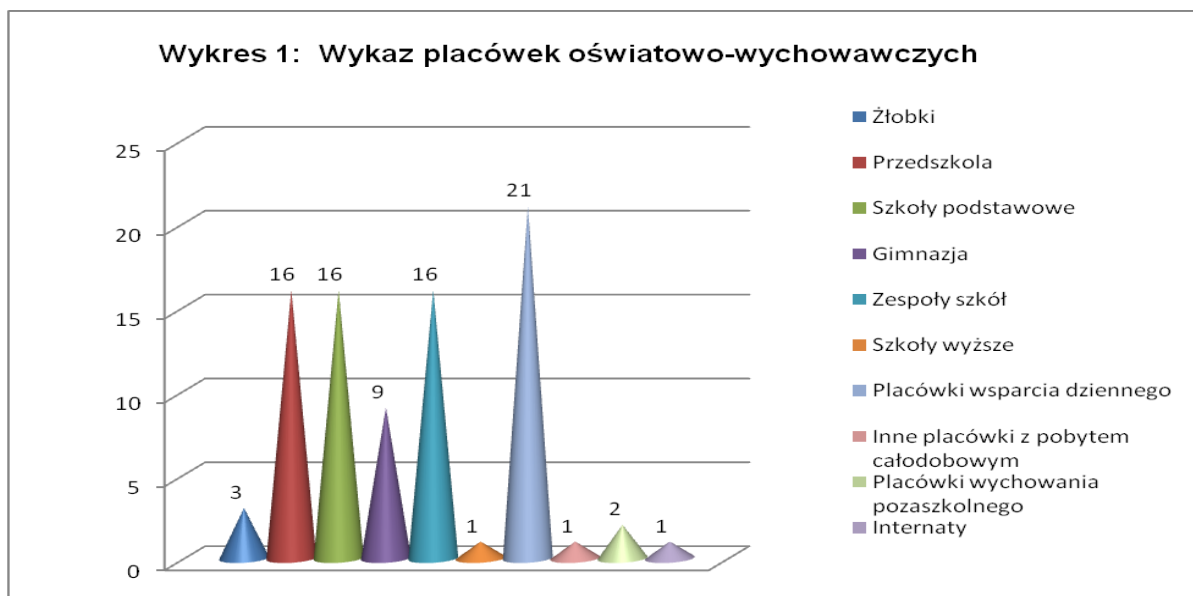
Wydano 1 decyzję o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej:

- przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat – guzki głosowe twarde, wtórne zmiany przerostowe fałdów głosowych, niedowład mięśni wewnętrznych krtani z wrzecionowatą niedomykalnością fonacyjną głośni i trwałą dysfonią poz. 15 wykazu chorób zawodowych określonych w rozporządzeniu w sprawie chorób zawodowych (Dz. U. 2013r. poz. 1367). Ponadto wystawiono 1 kartę stwierdzenia choroby zawodowej.

VI. Warunki sanitarne w szkołach i innych placówkach oświatowo – wychowawczych

VI.1. Informacje wstępne

W ramach nadzoru nad warunkami nauczania i wychowania skontrolowano 86 placówek. Wykaz placówek objętych nadzorem przedstawia poniższy wykres:

W roku 2016 skontrolowano wszystkie placówki oświatowo – wychowawcze znajdujące się w wykazie nadzorowanych jednostek tutejszego Organu (placówki stałe) oraz 20 placówek sezonowych zgłoszonych w bazie Ministerstwa Edukacji Narodowej. Liczba przeprowadzonych

kontroli w ww. placówkach wyniosła 167. W roku sprawozdawczym w szkołach uczyło się 9659 dzieci i młodzieży, natomiast w przedszkolach przebywało 1459 dzieci oraz w żłobkach 120 dzieci. Łącznie w placówkach oświatowo – wychowawczych uczyło się i przebywało 11238 dzieci i młodzieży oraz 300 studentów zaocznych. Ponadto, w placówkach wsparcia dziennego, w placówce z pobytem całodobowym oraz w placówkach wychowania pozaszkolnego przebywało 732 dzieci i młodzieży.

W 2016 roku wykreślono z ewidencji 1 placówkę: świetlicę opiekuńczo-wychowawczą. Ponadto zarejestrowano i objęto nadzorem 3 nowe placówki tj. przedszkole oraz 2 szkoły podstawowe.

VI.2. Stan techniczny oraz sanitarny placówek

W 2016 r. w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 7 decyzji zarządzających, (w tym 1 decyzję umarzającą z uwagi na wykonanie obowiązku przed wydaniem decyzji zarządzającej) dotyczących:

- złego stanu higienicznego szyb w oknach w sali lekcyjnej oraz nawierzchni placu zabaw;
- nie zapewnienia temperatury co najmniej 18⁰C w salach zabaw/zajęć w przedszkolu;
- braku certyfikatów na wyposażenie, sprzęt i meble edukacyjne zakupione po 1997r.;
- braku ciepłej bieżącej wody przy umywalkach w pomieszczeniach sanitarno-higienicznych dla uczniów.

Ponadto wydano 19 pism w trybie art. 30 ustawy o PIS, które dotyczyły:

- brudnych, zakurzonych ścian i sufitów w sanitariatach uczniowskich, na korytarzach oraz klatkach schodowych;
- braku szatni dla uczniów (odzież wierzchnia przechowywana w salach lekcyjnych);
- złego stanu higienicznego podłóg wykonanych z terakoty w sanitariatach dla dzieci w przedszkolu;
- złego stanu higienicznego podłóg wykonanych z paneli na korytarzach oraz w pokojach internatu;
- częściowo popękanych ściennych płytek ceramicznych w sanitariatach dla dzieci w przedszkolu;
- nieprzyjemnego, specyficznego zapachu w sanitariacie przy sali zabaw w przedszkolu oraz w sanitariacie dla personelu;
- nieodpowiedniej powierzchni sali przypadającej na jedno dziecko w przedszkolu;
- zniszczonych, wyszczerbionych, z ubytkami okleiny blatów stolików uczniowskich;
- braku osłon na punktach świetlnych na korytarzach oraz w sali rekreacyjno- zastępczej;

- brak jakiejkolwiek wentylacji w salach zajęć, pracowni komputerowej oraz w salach lekcyjnych;
- nie zachowanych standardów dostępności do urządzeń sanitarnych;
- złego stanu technicznego budynku wolnostojącego na placu rekreacyjnym wybudowanego z muru pruskiego (głina, trzcina). W budynku znajdują się sanitariaty od wielu lat nieużywane (na dole chłonnym). Na dzień kontroli przechowywane przedmioty nie będące własnością placówki;
- braku dokumentacji dot. przeglądów placów zabaw;
- złego stanu technicznego urządzeń i sprzętu placu zabaw;
- niezabezpieczonej piaskownicy przed zanieczyszczeniem odpadami zwierzęcymi;
- niekompletnego regulaminu placu zabaw;
- braku tabliczek znamionowych na urządzeniach i sprzęcie placu zabaw.

W placówkach oświatowo-wychowawczych, w których były wydane decyzje zarządzające usunięciem stwierdzonych nieprawidłowości oraz do których skierowano pisma w trybie art. 30 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej w związku ze stwierdzonymi uchybieniami poprawa nastąpiła w następującym zakresie:

- doprowadzono do właściwego stanu: ściany, sufity i podłogi w salach lekcyjnych i salach zajęć, na korytarzach, szatniach oraz pokojach internatu; szyby w oknach w sali lekcyjnej; wyposażenie na placu zabaw, stopnie schodów przy wejściu głównym do szkoły oraz schodów zewnętrznych prowadzących na plac zabaw; nawierzchnię na placu zabaw; blaty stolików uczniowskich;
- wyposażono sale lekcyjne w meble edukacyjne (stoły, krzesła) posiadające certyfikaty oraz zamontowano punkty świetlne z osłonami na korytarzach oraz w świetlicy;
- zapewniono właściwą temperaturę w pomieszczeniach w przedszkolu oraz wentylację w pomieszczeniach sanitarnych, szatni, sali komputerowej;
- zapewniono ciepłą bieżącą wodę przy umywalkach w pomieszczeniach sanitarnohigienicznych dla uczniów;
- zamontowano na sprzęcie i urządzeniach placu zabaw tabliczki znamionowe oraz uzupełniono brakujące informacje w regulaminach placu zabaw;
- placówki uzupełniły dokumentację dotyczącą przeglądów placów zabaw oraz z okresowej kontroli przewodów wentylacyjnych.

VI. 3. Wodociągi i kanalizacja

Na terenie powiatu nowotomyskiego każda z placówek oświatowo - wychowawczych jest zaopatrywana w wodę z wodociągu publicznego. Wśród 86 placówek 25 placówek nie jest podłączonych do sieci kanalizacyjnej centralnej (miejskiej/gminnej), w tym 18 placówek posiada zbiorniki bezodpływowe, a 7 własne oczyszczalnie ekologiczne. Placówki nie skanalizowane zlokalizowane w miejscowościach wiejskich (brak kanalizacji centralnej).

Stwierdzono, że 1 obiekt (2 placówki) posiada sanitariaty zewnętrzne. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nowym Tomysłu w roku sprawozdawczym skierował kolejne pismo do organu prowadzącego placówki w celu podjęcia skutecznych działań zmierzających do poprawy stanu istniejącego. W odpowiedzi organ prowadzący poinformował, iż przebudowa pomieszczeń szkolnych wraz z sanitariatami, która planowana była na 2016 r. została wstrzymana. Powodem wstrzymania przebudowy jest wejście w życie reformy w systemie oświaty, a w następnej kolejności ustalenie nowej sieci szkół w Gminie.

Ponadto w 1 placówce od wielu lat stwierdza się nie zachowanie standardów dostępności do urządzeń sanitarnych. Według oświadczenia Dyrektora placówki w najbliższym czasie nie planuje się rozbudowy obiektu (ograniczenia lokalowe). W roku sprawozdawczym problem ten również pojawił się w kolejnej placówce. Dotyczy to ponadnormatywnej liczby chłopców przypadających na urządzenie sanitarne, a spowodowane jest to wyłączeniem z użytkowania części sanitariatów dla chłopców w związku z planowanym ich remontem.

Zgodnie z obowiązującymi od dnia 01.09.2011r. przepisami prawnymi dotyczącymi zapewnienia uczniom możliwości korzystania z ciepłej bieżącej wody we wszystkich umywalkach w pomieszczeniach sanitarno – higienicznych, stwierdzono, iż na terenie powiatu nowotomyskiego wszystkie placówki oświatowo – wychowawcze spełniają ww. wymagania.

VI. 4. Infrastruktura do prowadzenia zajęć WF

W zakresie posiadania przez placówki własnej infrastruktury do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego odnotowano niedostateczną liczbę sal gimnastycznych/zastępczych/rekreacyjnych. Brak sal własnych odnotowano w 56,10% wszystkich szkół na terenie powiatu nowotomyskiego (dotyczy szkół podstawowych, gimnazjów oraz zespołów szkół). Placówki nie posiadające własnej infrastruktury do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego korzystają z infrastruktury poza placówką (boiska wiejskie, sale wiejskie, hale sportowe, ośrodki sportu i rekreacji) lub uczniowie ww. placówek ćwiczą na korytarzach bądź w salach lekcyjnych.

W ramach nadzoru bieżącego placówek szkolnych stwierdzono, iż na 33 placówki posiadające urządzenia i sprzęt sportowy, jedynie 6 posiada ww. urządzenia i sprzęt zaopatrzone w certyfikaty bezpieczeństwa w 100%. Większość placówek posiada sprzęt sportowy bez certyfikatów, którego zakup miał miejsce przed 1997r.

VI.5. Dożywianie dzieci i młodzieży

Oceniając placówki pod kątem prowadzonego dożywiania stwierdzono, iż 39 placówek wydaje ciepłe posiłki, w tym 20 placówek wyłącznie posiłki jednodaniowe. Łącznie z obiadów jednodaniowych i pełnych korzystało 2303 dzieci i młodzieży.

Tabela 1. Dożywianie dzieci i młodzieży w placówkach nauczania i wychowania na terenie powiatu nowotomyskiego w 2016 r.

Rodzaj placówek	Liczba placówek wydających ciepłe posiłki		Liczba dzieci i młodzieży korzystających		Podawanie napoju		Liczba dzieci i młodzieży korzystających z posiłków dofinansowanych
	Ogółem	Wyłącznie posiłki jednodaniowe	z pełnych obiadów	z posiłków jedno-daniowych	liczba placówek	liczba korzystających	
Szkoły podstawowe	15	3	738	192	14	2387	203
Gimnazja	9	6	358	107	1	54	184
Zespoły szkół	15	11	576	332	15	3031	291
Razem	39	20	1672	631	30	5472	678

Stwierdzono także, iż z dofinansowywanych posiłków korzystało 678 dzieci i młodzieży, co stanowi 33,7% ogólnej liczby dzieci i młodzieży korzystających z posiłków. 1 placówka gimnazjalna organizowała śniadania dla uczniów. Ponadto napój (herbata, sok, mleko) wydawany był w 30 placówkach, z którego korzystało 5472 uczniów. Oceniając prowadzone dożywianie w szkołach należy stwierdzić, iż na 39 placówek wydających ciepłe posiłki, 26 placówek korzystało z posiłków dowożonych spoza placówki oraz 2 placówki (gimnazja) korzystały z posiłków poza własną placówką. W porównaniu z rokiem 2015 w roku sprawozdawczym zarówno z ciepłych posiłków jak i z posiłków dofinansowanych skorzystało mniej dzieci i młodzieży, i tak: z ciepłych posiłków o 13,42%, a z posiłków dofinansowanych o 24,33%.

VI.6. Opieka medyczna

Na podstawie przeprowadzonych kontroli stwierdzono, iż opiekę medyczną sprawowaną przez pielęgniarkę/higienistkę posiadają wszystkie placówki oświatowe. Szkoły/przedszkola nie posiadają opieki lekarskiej czy stomatologicznej. Natomiast gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy

przedlekarskiej posiada 15 placówek oświatowych, w tym 12 do dyspozycji jednej szkoły oraz 3 wspólnie z inną placówką w tym samym obiekcie. Stan higieniczno – sanitarny ww. gabinetów nie budził zastrzeżeń. W placówkach, które nie posiadają gabinetów opieka medyczna sprawowana jest w innych pomieszczeniach.

VI.7. Nadzór nad niebezpiecznymi substancjami i preparatami chemicznymi

Niebezpieczne preparaty i substancje chemiczne posiadało 5 gimnazjów i 1 zespół szkół. W wyniku kontroli stwierdzono, iż ww. placówki nie posiadały substancji i preparatów chemicznych po upływie daty ważności. Substancje i preparaty przechowywane były w pomieszczeniach zamykanych, odpowiednio oznakowanych, z dostępem do wody bieżącej. Każdy preparat posiadał kartę charakterystyki, która określa między innymi: udzielanie I pomocy, postępowanie w przypadku pożaru, postępowanie w przypadku niezamierzonego uwolnienia do środowiska, postępowanie z substancją/preparatem i jej/jego magazynowanie.

VI.8. Rozkład zajęć lekcyjnych

Prawidłowy rozkład zajęć lekcyjnych jest jednym z istotnych elementów w systemie opieki nad dziećmi i młodzieżą. Przy ocenie higienicznej rozkładu zajęć brano pod uwagę potrzebę równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia czyli rozpoczynanie zajęć o stałej porze z dopuszczalną różnicą 1 godziny oraz dopuszczalną różnicą liczby godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia nie większą od 1 godziny.

Oceniając rozkład zajęć lekcyjnych w porównaniu z rokiem 2015 należy stwierdzić, że utrzymuje się on na tym samym, nie budzącym zastrzeżeń poziomie. I tak: w 2015 roku oceniono 39 placówek, a w roku sprawozdawczym 41 pod kątem prawidłowego rozkładu zajęć lekcyjnych, gdzie nie stwierdzono nieprawidłowości.

VI.9. Ergonomia

W celu eliminacji czynników szkodliwych w środowisku dzieci i młodzieży prowadzone są prace zapobiegawcze w zakresie wyposażenia obiektów szkolnych/przedszkolnych w meble edukacyjne dostosowane do wzrostu uczniów/dzieci.

Przeprowadzono ocenę dostosowania stolików i krzeseł do wzrostu dzieci w wieku przedszkolnym, uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych. Skontrolowano pod tym względem 13 placówek przedszkolnych, 6 placówek szkół podstawowych oraz 4 placówki funkcjonujące w zespołach (3 szkoły podstawowe, 1 gimnazjum). Ogółem badaniem objęto 587 stanowisk pracy ucznia/przedszkolaka.

W roku sprawozdawczym nie odnotowano nieprawidłowości w wymienionym zakresie. Stan taki utrzymuje się od 2012r. Stwierdzono, iż 27 placówek na 57 (przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, zespoły szkół) posiada w 100% meble zaopatrzone w certyfikaty bezpieczeństwa. Ponadto stwierdzono, iż 1 żłobek, 1 przedszkole oraz 4 zespoły szkół posiadają część mebli zakupionych po 1997r. bez certyfikatów.

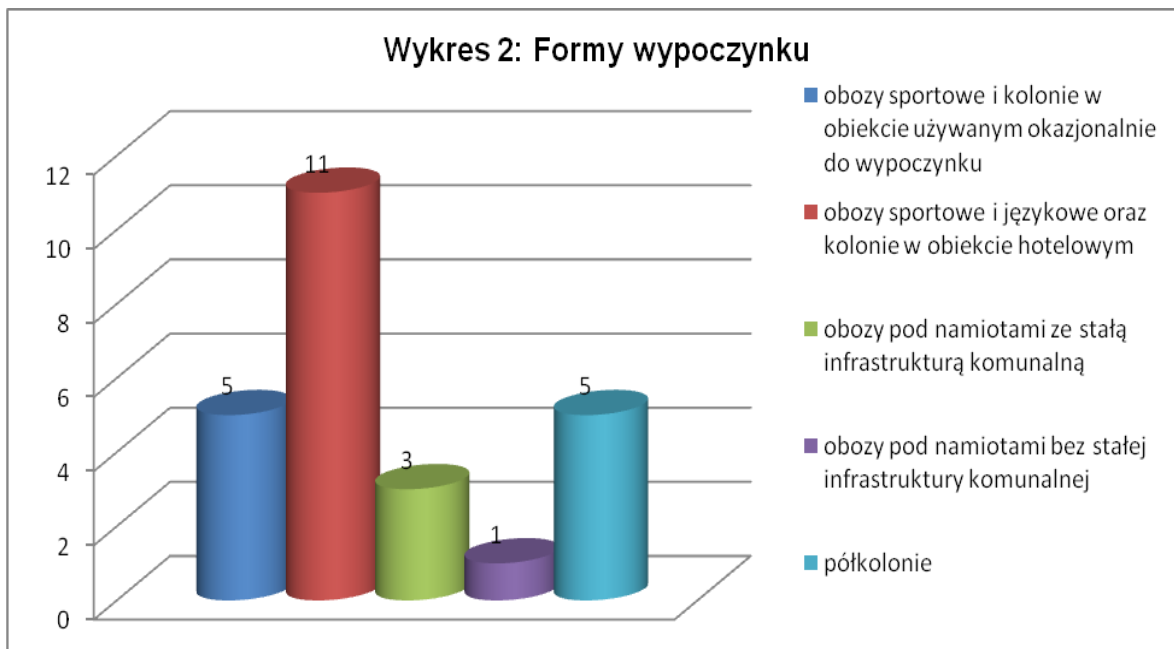
VI. 10. Inne placówki oświatowo – wychowawcze

Skontrolowano łącznie 25 placówek oświatowo – wychowawczych (światlice opiekuńczo - wychowawcze, szkoły muzyczne realizujące tylko program nauki gry na instrumentach muzycznych, ochotniczy hufiec pracy, internat). W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowy stan higieniczno-sanitarny internatu, w związku z powyższym wdrożono postępowanie administracyjne.

VI. 11. Wypoczynek dzieci i młodzieży

W okresie zimowej i letniej przerwy wakacyjnej na terenie powiatu nowotomyskiego zorganizowano 25 placówek wypoczynku, w tym:

- 3 obozy sportowe oraz 2 kolonie harcerskie w obiekcie używanym okazjonalnie do wypoczynku;
- 7 obozów sportowych, 1 obóz językowy oraz 3 kolonie w obiekcie hotelowym lub innym obiekcie, w którym świadczone są usługi hotelarskie;
- 3 obozy pod namiotami ze stałą infrastrukturą komunalną;
- 1 obóz pod namiotami bez stałej infrastruktury komunalnej;
- 5 półkolonii w miejscu zamieszkania.

Ogółem z wypoczynku letniego/zimowego skorzystało **1145** dzieci i młodzieży. W porównaniu z rokiem 2015 liczba placówek wypoczynku wzrosła o 12%.

W wyniku przeprowadzonych kontroli higieniczno – zdrowotnych nie stwierdzono uchybień i nieprawidłowości. Organizatorzy zapewнили uczestnikom wypoczynku właściwe warunki sanitarno-higieniczne. Wszystkie pomieszczenia oraz otoczenie utrzymane były w czystości i porządku. W trakcie wypoczynku nie odnotowano żadnego przypadku zatruc pokarmowych, wypadków i urazów. Odnotowano natomiast jeden przypadek zachorowania, po przeprowadzeniu badań uczestnik wypoczynku został hospitalizowany. Kontrole wypoczynku przeprowadzono wspólnie z przedstawicielem Komendy Powiatowej Policji w Nowym Tomyślu (9 wspólnych kontroli).

VI. 12. Badania problemowe

W roku 2016 przeprowadzono następujące badania problemowe:

- ocena przestrzegania przepisów ustawy z dnia 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. W trakcie kontroli nie stwierdzono łamania zakazu palenia tytoniu;
- ocena warunków do utrzymania higieny osobistej uczniów w placówkach nauczania i wychowania. W wyniku przeprowadzonych kontroli ww. zakresie stwierdzono, iż placówki zapewniają właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej;
- przygotowanie informacji dotyczącej braku ciepłej bieżącej wody w pomieszczeniach sanitarno – higienicznych. W wyniku bieżących kontroli oceniających stan sanitarny placówek oświatowo-wychowawczych stwierdzono w 1 szkole podstawowej (październik

2016r.) brak ciepłej bieżącej wody przy umywalkach w pomieszczeniach sanitarnohigienicznych dla uczniów. W związku z tym wdrożono postępowanie administracyjne, w wyniku którego usunięto ww. nieprawidłowości;

- ocena posiadania przez szkoły i placówki certyfikatów na sprzęt sportowy i meble edukacyjne. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, iż 1 żłobek, 1 przedszkole oraz 4 zespoły szkół posiadają część mebli zakupionych po 1997r. bez certyfikatów bezpieczeństwa;
- przygotowanie informacji dotyczącej przygotowania szkół do nowego roku szkolnego 2016/2017. W wyniku kontroli oraz uzyskanych informacji od dyrektorów szkół stwierdzono, iż placówki szkolne zostały przygotowane do rozpoczęcia nowego roku szkolnego 2016/2017;
- wykonanie pomiarów, opracowywanie i przesłanie do WSSE Poznań informacji dotyczącej obciążenia uczniów ciężarem tornistrów. Badanie obciążenia uczniów ciężarem tornistrów przeprowadzono w 2 szkołach podstawowych (1 szkoła wiejska, 1 szkoła miejska). W związku z ww. badaniem kontrolą objęto 24 oddziały klas I-VI (po 2 oddziały w każdym roczniku tj. 423 uczniów);
- szczegółowa ocena warunków sanitarno – higienicznych świetlic i innych miejsc pobytu dzieci funkcjonujących w szkołach podstawowych. Ocena ww. pomieszczeń dotyczyła: liczby świetlic oraz innych miejsc pobytu dzieci zapewniających opiekę nad uczniami poza godzinami lekcyjnymi; czasu funkcjonowania; zapewnienia wody pitnej; możliwości korzystania z placu zabaw, sali gimnastycznej lub innego miejsca do ćwiczeń fizycznych; warunków lokalowych pomieszczeń przeznaczonych na pobyt uczniów w tym: powierzchni pomieszczenia przypadającej na 1 dziecko (przy max. liczbie uczniów); podziału na strefy zabawy, odrabiania lekcji i/lub spożywania posiłku; warunków technicznych budynków; mikroklimatu, pomieszczeń sanitarnych, z których korzystają dzieci przebywające w świetlicach/ innych miejscach pobytu dzieci oraz wyposażenia. Oceny dokonano w 9 szkołach podstawowych, gdzie skontrolowano 4 świetlice oraz 11 innych miejsc pobytu dzieci;
- prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej (instruktaż i pogadanki) w szkołach podstawowych na temat profilaktyki grypy i zakażeń grypopochodnych oraz zasad higieny w ww. zakresie.

VII. Stan sanitarny obiektów żywności, żywienia i przedmiotów użytku

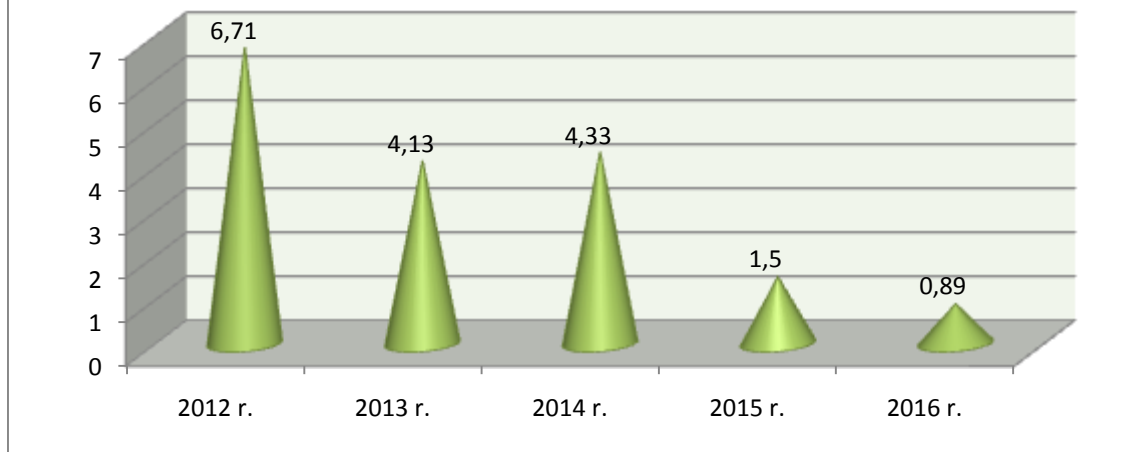
W nadzorowanych zakładach przeprowadzono 429 kontroli, w tym 15 stanowiły graniczne kontrole sanitarne, w trakcie których wydano ogółem 15 świadectw jakości zdrowotnej środków spożywczych. Wydano 8 decyzji nakazujących usunięcie stwierdzonych uchybień, a winnych zaniedbań ukarano 6 mandatami karnymi kredytowanymi, na łączną kwotę 1.100 zł. Do badań pobrano ogółem – 151 próbek, w tym 144 próbki żywności, 4 próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz 3 próbki kosmetyków. Żadna z pobranych do badań próbek nie podlegała kwestionowaniu. Tylko 4 próbki opatrzone były uwagami w sprawozdaniach. W wielu zakładach stan sanitarny ulega systematycznej poprawie, dzięki coraz większej świadomości przedsiębiorców w zakresie obowiązujących wymagań oraz wdrażaniu i stosowaniu zasad dobrej praktyki higienicznej (GHP), dobrej praktyki produkcyjnej (GMP), a także wprowadzaniu systemu HACCP. System HACCP wprowadziło 6 nadzorowanych zakładów, co stanowi 0,67% objętych nadzorem obiektów żywności i żywienia (wyłączono 332 inne obiekty obrotu żywnością – gospodarstwa rolne). Na 889 (wyłączono 332 gospodarstwa rolne) nadzorowanych zakładów 58,71% zakładów posiada wdrożone (GHP), (GMP).

Wszystkie oceniane w 2016 roku obiekty posiadały wdrożoną i stosowały zasady dobrej praktyki higienicznej (GHP), dobrej praktyki produkcyjnej (GMP), a także zasady systemu HACCP, poza nielicznymi przypadkami gdzie stwierdzono brak prowadzonej dokumentacji dotyczącej identyfikacji dostawców żywności – dotyczy sklepów spożywczych, zakładów żywienia zbiorowego otwartego w tym zakładów małej gastronomii.

Odsetek obiektów żywności i żywienia o złym stanie sanitarnym w latach 2012-2016

Lata	Odsetek obiektów o złym stanie sanitarnym
2012	6,71%
2013	4,13%
2014	4,33%
2015	1,50%
2016	0,89%

Odsetek obiektów o złym stanie sanitarnym w latach 2012 - 2016

Na podstawie przedstawionych danych liczbowych można stwierdzić, że na terenie objętym nadzorem przez tutejszy Organ w roku 2012 odsetek zakładów o złym stanie sanitarnym wynosił 6,71%. W 2013 roku odnotowano spadek odsetka obiektów o złym stanie sanitarnym do 4,13%. W roku 2014 odsetek obiektów o złym stanie sanitarnym zwiększył się o 0,2%, w roku 2015 odnotowano spadek odsetka obiektów złych z 4,33 % do 1,50% w porównaniu z rokiem 2014. Odnotowano dalszy spadek odsetka obiektów złych z 1,50% w roku 2015 do 0,89% w roku 2016.

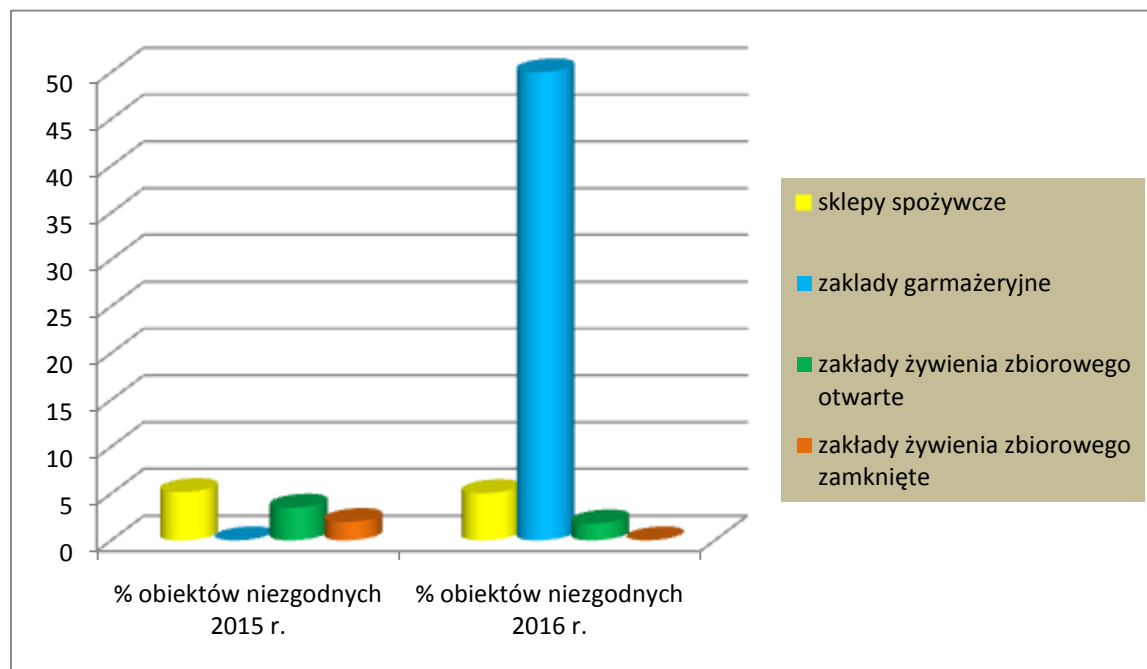
Stan sanitarny nadzorowanych obiektów oceniany był przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej zgodnie z jednolitymi procedurami urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością uwzględniającymi przepisy w zakresie wymagań higieniczno - sanitarnych. Zgodnie z obowiązującym prawem żywnościowym obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa produkowanej i wprowadzanej do obrotu żywności spoczywa na przedsiębiorcach branży spożywczej. Stan sanitarny ulega systematycznej poprawie, dzięki coraz większej świadomości przedsiębiorców w zakresie obowiązujących wymagań oraz wdrażaniu i stosowaniu dobrej praktyki higienicznej (GHP), dobrej praktyki produkcyjnej (GMP), a także zasad systemu HACCP.

Na podstawie szczegółowych danych poszczególnych grup zakładów żywności, żywienia i przedmiotów użytku oraz środków transportu żywności w 2016 roku, odnotować należy nie budzący zastrzeżeń stan higieniczny w zakładach: automatów do lodów, piekarniach, ciastkarniach, przetwórnich owocowo-warzywnych i grzybowych, zakładzie przemysłu zbożowo-młynarskiego, wytwórni wyrobów cukierniczych.

W grupie zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego skontrolowano 52 obiekty. W tej grupie w 2016 roku żaden zakład nie został oceniony jako niezgodny. W roku 2015 1 zakład został oceniony jako niezgodny.

Odsetek obiektów o złym stanie sanitarnym w wybranych grupach obiektów w latach 2015- 2016.

Rodzaj obiektu	2015 rok		2016 rok	
	Liczba obiektów skontrolowanych	% niezgodnych	Liczba obiektów skontrolowanych	% niezgodnych
Zakłady garmazeryjne	2	0,00%	2	50%
Sklepy spożywcze	136	5,15%	119	5,04%
Zakłady żywienia zbiorowego otwarte (zakłady małej gastronomii)	86	3,49%	85	1,81%
Zakłady żywienia zbiorowego zamknięte	51	1,96%	52	0,00

Najwyższy % obiektów niezgodnych stanowiły następujące obiekty:

1. Zakłady garmazeryjne – 50,00%.
2. Sklepy spożywcze – 5,04%.
3. Zakłady żywienia zbiorowego otwarte – 1,81%.

Zakłady garmazeryjne – na 2 oceniane zakłady, jako niezgodny z wymaganiami oceniono 1 obiekt, co stanowi 50% ocenianych. W tej grupie zakładów nie stwierdzono nieprawidłowości w latach poprzednich. Wysoki odsetek niezgodnych stanowi fakt, iż posiadamy tylko 2 obiekty. Stwierdzone nieprawidłowości nie stanowiły przesłanek do nałożenia mandatu karnego kredytowanego.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- niewłaściwego stanu higienicznego ścian i sufitu w pomieszczeniu kuchni ciepłej,
- niewłaściwego stanu higienicznego ścian i sufitu w pomieszczeniu kuchni zimnej,
- niewłaściwego stanu higienicznego ścian i sufitu w pomieszczeniu ekspedycji,
- niewłaściwego stanu higienicznego ścian i sufitu w korytarzu komunikacyjnym,
- niewłaściwego stanu higienicznego sufitu w pomieszczeniu obieralni warzyw.

Wydano 1 decyzję administracyjną celem poprawy stanu sanitarno - technicznego zakładu.

Sklepy spożywcze - na 119 skontrolowanych, jako niezgodne z wymaganiami oceniono 6 obiektów, co stanowi 5,04% ocenianych. W tej grupie zakładów w 2015 r. odsetek obiektów ocenionych negatywnie zmniejszył się z 5,15 % w roku 2015 do 5,04 % w roku 2016.

Sklepy spożywcze są najliczniejszą grupą ewidencjonowanych obiektów żywności i żywienia i stanowią 28,41 % nadzorowanych obiektów. Liczba nadzorowanych sklepów w 2016 r. zwiększyła się tylko o 2 obiekty z 345 obiektów w roku 2015 do 347 obiektów w 2016 roku.

Stan sanitarny sklepów spożywczych jest zróżnicowany. Nadzorowane większe obiekty stanowiące tylko ok. 4,80 % sklepów spożywczych, wyposażone są w odpowiednie urządzenia i sprzęt, zapewniające prawidłowe warunki do przechowywania i sprzedaży żywności. Zdecydowaną większość nadzorowanych obiektów tego typu stanowią jednak sklepy małe zlokalizowane głównie na terenach wiejskich.

Nadal najwięcej uchybień stwierdzano w małych sklepach. Do najczęściej stwierdzanych należały:

- nie zachowanie należytej czystości, zwłaszcza na zapleczu sklepu,
- oferowanie do sprzedaży przeterminowanych środków spożywczych,
- nieprawidłowy stan sanitarny sprzętu i urządzeń znajdujących się na wyposażeniu sklepów,
- nieprawidłowy stan sanitarny pomieszczeń socjalnych,
- nieprawidłowy stan sanitarny podłóg, ścian oraz sufitów.

W tej grupie obiektów nałożono 5 mandatów karnych na sumę 900,00 zł oraz wydano 6 decyzji administracyjnych celem poprawy stanu sanitarno - technicznego zakładu. Odnotowano zmniejszenie wydanych decyzji na poprawę stanu sanitarno-higienicznego w porównaniu z rokiem 2015.

Zakłady żywienia zbiorowego otwarte (zakłady małej gastronomii) - na 55 skontrolowanych obiektów jako niezgodne z wymaganiami oceniono 1 obiekt, co stanowi 1,81 %. Odnotowano w tej grupie zmniejszenie odsetka z 3,49 % w roku 2015 do 1,81 % w roku 2016.

Stwierdzone nieprawidłowości:

- nieprawidłowy stan higieniczny,
- używanie do produkcji zniszczonego sprzętu i urządzeń,
- używanie do produkcji przeterminowanych środków spożywczych.

W tej grupie obiektów nałożono 1 mandat karny na kwotę 200,00 zł oraz wydano 2 decyzje administracyjne celem poprawy stanu sanitarno - technicznego zakładu (wydane decyzje dotyczyły zakładu małej gastronomii).

Zakłady żywienia zbiorowego zamknięte - na 52 skontrolowane obiekty, jako niezgodne z wymaganiami nie oceniono żadnego obiektu. Odnotowano w tej grupie zmniejszenie z 1,96 % w roku 2015 do 0,00% w roku 2016. W tej grupie obiektów wydano 4 decyzje administracyjne (są to wyłącznie decyzje zmieniające oraz umarzające postępowanie). W 2016 r. na terenie powiatu nowotomyskiego odnotowano wystąpienie 1 ogniska zbiorowego zatrucia pokarmowego (restauracja). Nie ustalono czynnika etiologicznego i nośnika zakażenia.

VII. 1. Stan sanitarny środków transportu żywności

Ogółem przeprowadzono 35 kontroli, w tym 28 kontroli na wnioski o zatwierdzenie i o wpis do rejestru celem wydania decyzji zatwierdzających, stwierdzających spełnienie wymagań sanitarno-higienicznych przy przewozie tymi środkami transportu środków spożywczych oraz 7 kontroli urzędowych przeprowadzanych w zakładach produkcyjnych, które oprócz prowadzonej produkcji środków spożywczych posiadają środki transportu zatwierdzone decyzją PPIS razem z zakładem. W trakcie przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że środki transportu spełniały wymagania higieniczne przewidziane przepisami zawartymi w załączniku II rozdziale IV dot. transportu rozporządzenia (WE) nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004r. w sprawie higieny środków spożywczych (Dz. U. UE L 139 z dnia 30 kwietnia 2004 r.).

Zakłady produkujące żywność posiadają na ogół własne środki transportu, na które uzyskały pozytywne decyzje organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Większość obiektów obrotu żywnością dysponuje prawidłowymi środkami transportu, dobrymi technicznie i przeznaczonymi wyłącznie do przewozu artykułów spożywczych. Niektóre zakłady korzystają z usług specjalistycznych firm transportowych.

VII. 2. Jakość zdrowotna krajowych środków spożywczych

W roku 2016 zakwestionowaniu nie podlegała żadna z pobranych do badań próbka. 4 sprawozdania z badań opatrzone były uwagą:

- 2 próbki grzybów suszonych pobranych do badań w ramach urzędowej kontroli żywności – w oznakowaniu produktu producent użył określenia „skład”. W myśl Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności (Dz. Urz. UE L 304 z dnia 22.11.2011r., z późn. zm.) wykaz składników rozpoczyna się lub jest poprzedzony nagłówkiem, który składa się z wyrazu „składniki” lub zawiera ten wyraz,
- 1 próbka suplementu diety pobrana w ramach urzędowej kontroli i monitoringu – w oznakowaniu suplementu diety Magnez+B₆ wykaz składników powinien obejmować wszystkie składniki środka spożywczego w malejącej kolejności ich masy zgodnie z w/w Rozporządzeniem,
- 1 próbka żurawiny mrożonej pobranej do badań w ramach urzędowej kontroli – w oznakowaniu produktu w tabeli wartości odżywczej, nie podano na jaką gramaturę przeliczano wartość odżywczą. Znakowanie produktu musi odpowiadać warunkom określonym w w/w Rozporządzeniu.
-

Sytuację w odniesieniu do środków spożywczych w latach 2012-2016 przedstawia Tabela 1.

Tabela 1. Jakość zdrowotna środków spożywczych

Rok	Środki spożywcze razem		W tym					
	Próbki zbadane	Próbki zakwestio- nowane %	krajowe		importowane		UE	
			Próbki zbadane	Próbki zakwestio- nowane %	Próbki zbadane	Próbki zakwestio- nowane %	Próbki zbadane	Próbki zakwestio- nowane %
2012	125	-	114	0	5	0	6	0
2013	111	-	105	0	3	0	3	0
2014	112	0,89	106	0,94	3	0	3	0
2015	114	4,38	103	4,85	5	0	6	0
2016	144	0	144	0	-	-	-	-

Ogółem do badań laboratoryjnych pobrano 144 próbek środków spożywczych (w tym krajowe, importowane oraz wyprodukowane w Unii Europejskiej). Żadna z pobranych do badań próbek środków spożywczych nie podlegała kwestionowaniu.

VII. 3. Znakowanie środków spożywczych

W 2016 roku nie zakwestionowano żadnej próbki środków spożywczych z powodu złego znakowania (4 próbki opatrzone wyłącznie uwagą).

VII. 4. Nadzór nad suplementami diety

Bieżący nadzór nad suplementami diety obejmował kontrolę wyłącznie znajdujących się w obrocie produktów w zakresie znakowania produktów wprowadzanych do obrotu handlowego oraz weryfikacji spełnienia warunków określonych w otrzymanych pismach od Głównego Inspektora Sanitarnego. Na terenie powiatu nowotomyskiego nie posiadamy żadnego zakładu produkującego suplementy diety, natomiast posiadamy 3 zakłady wprowadzające do obrotu suplementy diety - z zatwierdzonymi stoiskami (2 sklepy sportowe ze stoiskiem sprzedaży suplementów diety oraz 1 „sex-shop”). Ocenę przeprowadzano sprawdzając oznakowanie opakowań jednostkowych zgodnie z wymaganiami zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 lipca 2007 roku w sprawie znakowania środków spożywczych (Dz. U. z 2014 r., poz. 774, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie składu oraz oznakowania suplementów diety (Dz. U. 2015 r., poz. 2032).

Sprawdzano, czy na opakowaniu jednostkowym podano następujące informacje:

- nazwę kategorii składników odżywczych lub substancji charakteryzujących produkt lub wskazanie ich właściwości,
- porcję produktu zalecaną do spożycia w ciągu dnia,
- ostrzeżenie dotyczące nieprzekraczania zalecanej porcji do spożycia w ciągu dnia,
- stwierdzenie, że suplement diety nie powinny być stosowane jako substytut zróżnicowanej diety,
- stwierdzenie, że suplement diety powinien być przechowywany w sposób niedostępny dla małych dzieci,
- deklarację zawartości witamin i składników odżywczych (w postaci liczbowej, oraz zgodność używanych jednostek witamin i składników mineralnych),
- deklaracji w oznakowaniu zawartości witamin i składników mineralnych w przeliczeniu na zalecaną przez producenta do spożycia dzienną porcję produktu,
- informację o zawartości witamin i składników mineralnych podawaną w procentach w stosunku do zalecanego dziennego spożycia.

W 2016 roku w trakcie urzędowej kontroli skontrolowano w obrocie wyłącznie w zakresie znakowania ogółem 21 suplementów diety oraz 35 środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego. Żadnego z ocenianych suplementów diety oraz środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego nie kwestionowano.

VIII. Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia

1. Wprowadzenie

Działalność z zakresu oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia w 2016 roku podejmowana przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nowym Tomysłu ukierunkowana była na kształtowanie właściwych postaw i zachowań prozdrowotnych w celu umocnienia zdrowia jednostki i społeczeństwa na terenie powiatu nowotomyskiego.

Realizując zapisy art. 6 ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nowym Tomysłu inicjował, organizował, koordynował i prowadził działania dotyczące następujących zagadnień:

- profilaktyka tytoniowa,
- prawidłowe żywienie,
- aktywność fizyczna,
- profilaktyka nowotworowa,
- profilaktyka chorób zakaźnych,
- promowanie zdrowego stylu życia.

Powyższe działania skierowane były do ogółu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, rodziców, grona pedagogicznego.

2. Realizacja zagadnień problemowych

W ramach działalności oświatowo-zdrowotnej w 2016 roku na terenie powiatu nowotomyskiego realizowane były następujące programy i akcje zdrowotne:

2.1 Program edukacyjny „Trzymaj formę!”

Program współorganizowany był przez Główny Inspektorat Sanitarny oraz Polską Federację Producentów Żywności Związek Pracodawców w ramach realizacji strategii WHO dotyczącej diety, aktywności fizycznej i zdrowia. Adresatami programu byli uczniowie klas V-VI szkół podstawowych oraz klas I-III szkół gimnazjalnych.

Program realizowany był w 27 szkołach podstawowych (93,1%) oraz 14 szkołach gimnazjalnych (100%). Edukacją objęto 4410 osób.

W ramach programu podjęto następujące działania:

- zorganizowano powiatowy turniej „Zdrowie na wesoło” w Szkole Podstawowej nr 1 w Nowym Tomysłu. W turnieju udział wzięło czternaście dwuosobowych drużyn (28 osób) z 14 szkół podstawowych powiatu nowotomyskiego (51,8%). Uczestnicy turnieju zmagali się z konkurencjami teoretycznymi oraz praktycznymi. Ponadto dla zawodników oraz publiczności przygotowano występy artystyczne. Ogółem w imprezie uczestniczyło: 160 osób

Powiatowy Turniej „Zdrowie na wesoło” w Szkole Podstawowej nr 1 w Nowym Tomysłu

- konkurs na projekt edukacyjny promujący zmianę zachowań w zakresie stylu życia w środowisku lokalnym. Konkurs został skierowany do szkół podstawowych i gimnazjalnych realizujących program edukacyjny „Trzymaj formę!”. Do udziału w konkursie zgłosiło się **6** szkół podstawowych z 27 na terenie powiatu nowotomyskiego realizujących program „Trzymaj formę!” (22,2%) oraz 2 szkoły gimnazjalne z 14 na terenie powiatu nowotomyskiego realizujących program „Trzymaj formę!” (14,3%),
- współorganizowano imprezy zdrowotne „Zdrowo i sportowo witamy wiosnę” (Szkoła Podstawowa Porażyn) oraz „W dobrej formie przez cały rok” (Szkoła Podstawowa Urbanowo). W ramach imprez odbył się turniej zdrowia, pokaz zumbi, zaprezentowano ćwiczenia śródlekyjne oraz piosenki o zdrowiu, uczniowie przygotowywali zdrowe kanapki. Liczba imprez: 2, liczba uczestników: 180 osób,

Imprezy zdrowotne w Porażynie oraz Urbanowie

- współorganizowano powiatowy turniej z zakresu wiedzy o zdrowym żywieniu i aktywnym spędzaniu czasu wolnego „Ruch jest zdrowy i dla ciała i dla głowy” (Zespół Szkoły Podstawowej i Przedszkola w Chmielinku). W turnieju udział wzięło 25 osób,

Turniej „Ruch jest zdrowy i dla ciała i dla głowy” w Chmielinku

- udział w imprezie zdrowotnej „Gala Zdrowego Stylu Życia” (Zespół Szkolno-Przedszkolny w Zbąszyniu. Liczba uczestników imprezy: 275 osób.

W opinii koordynatorów program przyczynił się do zwiększenia wiedzy na temat zasad prawidłowego odżywiania, kształtowania właściwych nawyków żywieniowych oraz aktywnych form spędzania czasu wolnego.

2.2 Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu

Celem programu było podniesienie wiedzy na temat negatywnych skutków czynnego i biernego palenia oraz kształtowanie postaw odpowiedzialności za zdrowie swoje i innych. Program adresowany był do ogółu społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.

W ramach Programu Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce realizowane były następujące programy edukacyjne oraz kampanie społeczne:

- Program Przedszkolnej Edukacji Antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas”. Program skierowany był do dzieci 5-6 letnich, ich rodziców i opiekunów. W powiecie nowotomyskim program realizowany był w 6 przedszkolach (85,7%) oraz 21 szkołach podstawowych (80,8%). Liczba osób objętych edukacją: **1707**,
- Program Edukacji Antytytoniowej „Nie pal przy mnie, proszę”. Adresatami programu byli uczniowie klas I-III. Program realizowany był w 28 szkołach podstawowych (93,3%). Liczba osób objętych edukacją: **1390**,

- Program Profilaktyki Palenia Tytoniu „Znajdź właściwe rozwiązanie”. Program był adresowany do uczniów starszych klas szkół podstawowych oraz uczniów szkół gimnazjalnych. Do realizacji programu przystąpiło: 13 szkół gimnazjalnych (92,8%) oraz 20 szkołach podstawowych (69%). Liczba osób objętych edukacją: **1901**,
- obchody Światowego Dnia bez Tytoniu (31 maja) oraz Światowego Dnia Rzucania Palenia Tytoniu (trzeci czwartek listopada), w których udział wzięły **1024** osoby.

W ramach programu podjęto następujące działania:

- konkurs dla uczniów klas V szkół podstawowych „Palić, nie palić – oto jest pytanie” na mem antynikotynowy. Do udziału w konkursie zgłosiło się 8 szkół podstawowych z 29 na terenie powiatu nowotomyskiego (27,6%). W etapie szkolnym udział wzięło 155 uczniów,
- szkolenie „Młodzieżowi Liderzy Zdrowia – kontra tytoń”. Adresatami szkolenia byli uczniowie szkół gimnazjalnych. Liczba uczestników: 20 osób,

Uczestnicy szkolenia

- turniej powiatowy „Żyję zdrowo, bo nie palę!” w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury w Lwówku. W turnieju udział wzięło trzynaście dwuosobowych drużyn (36 osób) z 13 szkół gimnazjalnych powiatu nowotomyskiego (92,8%). Uczestnicy turnieju zmagali się z konkurencjami teoretycznymi oraz praktycznymi. Ponadto dla zawodników oraz publiczności przygotowano pokaz udzielania I pomocy przed medycznej. Liczba uczestników turnieju: 110 osób,

Turniej „Żyję zdrowo, bo nie palę” w Lwówku

- imprezy zdrowotne dla przedszkolaków i ich rodziców Przedszkola nr 5 Słoneczko w Nowym Tomyślu „My też palić nie będziemy”, uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych Gminy Nowy Tomyśl (Ogólnopolski Głos Profilaktyki) oraz uczniów klas I Zespołu Szkół RCKU w Trzciance. Uczestnicy ww. imprez wzięli udział w przedstawieniach, pokazach, wysłuchali pogadanki oraz wzięli udział w konkursach. Liczba imprez: 3, liczba uczestników: 368 osób,

Impreza zdrowotna „My też palić nie będziemy” - Przedszkole nr 5 Słoneczko w Nowym Tomyślu

- spotkania informacyjno-edukacyjne dla uczestników wycieczki zimowej i letniej (obóz harcerski, obozy sportowe) oraz uczniów Szkoły Podstawowej nr 1 w Nowym Tomyślu. Liczba spotkań: 10, liczba uczestników: 326 osób,

Obóz żeglarski w Zbąszyniu

Obóz harcerski w Nowej Wsi Zbąskiej

- punkty informacyjno-edukacyjne dla ogółu społeczeństwa przygotowane w ramach eventu w Szkole Podstawowej w Porążynie, Dnia Godności Osób Niepełnosprawnych Intelktualnie w Sielinku, Dnia Dziecko w Wigwamie Hubertówka Nowy Dwór, festynu „Postaw na rodzinę” w Nowym Tomyślu. Liczba punktów: 4, liczba odbiorców: 532 osoby.

Dzień Dziecka w Nowym Dworze

Festyn Postaw na rodzinę w Nowym Tomyślu

W ramach spotkań oraz punktów informacyjno-edukacyjnych osoby zainteresowane mogły uzyskać informacje na temat szkodliwości palenia tytoniu, zmierzyć poziom tlenu węgla za pomocą smokerlyzera, wziąć udział w konkursach oraz otrzymać materiały edukacyjne.

- akcja „Kierowco – nie pal!”. W ramach akcji przedstawiciele Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz Komendy Powiatowej Policji w Nowym Tomyślu, poza rutynową kontrolą, informowali kierowców o szkodliwości palenia tytoniu, szczególnie w czasie jazdy samochodem. Wszyscy uczestnicy otrzymali ulotki edukacyjne. Kierowcy bardzo pozytywnie odebrali ww. akcję. Liczba uczestników akcji: 27 osób.

Akcja „Kierowco – nie pal!” na terenie miasta Nowy Tomyśl

2.3 Profilaktyczny program przeciwdziałaniu uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych

Celem programu było ograniczenie używania alkoholu, tytoniu i innych substancji psychoaktywnych przez kobiety w wieku prokreacyjnym, tj. między 15 a 49 rokiem życia.

W ramach realizacji programu podejmowano następujące działania:

- spotkania informacyjno-edukacyjne dla młodzieży w Zespole Szkół nr 2 w Nowym Tomyślu oraz Zespole Szkół Zawodowych i Licealnych w Nowym Tomyślu, uczestników wypoczynku zimowego i letniego (obóz harcerski, obozy sportowe). Liczba spotkań 7, liczba uczestników: 196 osób,

Zespół Szkół Zawodowych i Licealnych w Nowym Tomyślu

- działania kampanijne, w ramach których przygotowano punkty informacyjno-edukacyjne dla ogółu społeczeństwa w Szkole Podstawowej w Porążynie, podczas festynu Postaw na Rodzinę w Nowym Tomyślu oraz imprez zdrowotnych w Gminnym Ośrodku Kultury w Kuślinie „Więcej ruchu – więcej zdrowia” i Powiatowym Centrum Sportu w Nowym Tomyślu. Osoby zainteresowane mogły uzyskać informacje na temat wpływu używek na zdrowie, zmierzyć poziom tlenu węgla w wydychanym powietrzu za pomocą smokerlyzera, wziąć udział w konkursach oraz otrzymać materiały edukacyjne. Liczba ww. działań: 4, liczba uczestników: 608 osób,

Powiatowe Centrum Sportu w Nowym Tomyślu

Szkoła Podstawowa w Porążynie

- impreza zdrowotna dla uczniów klas I Zespołu Szkół RCKU w Trzciance. Liczba uczestników imprezy: 60 osób.

Jednym z komponentów projektu była realizacja programu edukacyjnego „ARS, czyli jak dbać o miłość?” adresowanego do młodzieży szkół ponadgimnazjalnych. Celem programu była edukacja w zakresie skutków zdrowotnych i społecznych używania alkoholu, tytoniu i substancji psychoaktywnych. III edycja programu realizowana był w 12 typach szkół ponadgimnazjalnych (92,8%) obejmując edukacją 827 osób.

2.4 Profilaktyka HIV/AIDS

Państwowa Inspekcja Sanitarna włączyła się w realizację Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS. W ramach ww. programu zrealizowano następujące przedsięwzięcia:

- projekt edukacji rówieśniczej „Młodzieżowych Liderów Zdrowia – Kontra HIV”. W ramach projektu zorganizowano 1 szkolenie, w którym udział wzięło 21 uczniów z 7 szkół ponadgimnazjalnych (100%). W opinii uczestników szkolenia zdobyta wiedza jest bardzo przydatna w zrozumieniu problematyki HIV/AIDS,

Uczestnicy szkolenia Młodzieżowi Liderzy Zdrowia – kontra HIV

- akcja „Bezpieczne Walentynki”. W ramach akcji odbyło się 1 spotkanie informacyjno-edukacyjne dla uczniów klasy I Zespołu Szkół nr 1 w Zbąszyniu, w którym uczestniczyły 24 osoby,

Akcja „Bezpieczne Walentynki” w Zbąszyniu

- konkurs filmowy „Krótki film o HIV”. Konkurs skierowany został do uczniów szkół gimnazjalnych. Na etap powiatowy wpłynęły **cztery** prace z 4 szkół gimnazjalnych (26,7%). Praca uczennic z Gimnazjum w Zbąszyniu zdobyła I miejsce na etapie wojewódzkim,
- Międzypowiatowa Olimpiada Wiedzy o Zakażeniach Wirusem HIV i Chorobie AIDS „Czy wiesz wszystko o HIV/AIDS?”. Olimpiada została skierowana do uczniów klas II szkół ponadgimnazjalnych powiatu grodziskiego, nowotomyskiego oraz wolsztyńskiego. Do udziału w konkursie zgłosiło się 13 szkół ponadgimnazjalnych z ww. powiatów (powiat nowotomyski reprezentowało 7 szkół, co stanowi 100% tego typu szkół). Liczba uczestników olimpiady: 27 osób. W etapie szkolnym w powiecie nowotomyskim udział wzięło 276 uczniów,
- obchody Światowego Dnia AIDS w Akademia Aesculap – Aesculap Chifa w Nowym Tomyślu. W obchodach udział wzięli: Wicestarosta Powiatu Nowotomyskiego, Wicestarosta Powiatu Wolsztyńskiego, Sekretarz Powiatu Grodziskiego, Sekretarz Gminy Nowy Tomyśl, Prezes Aesculap Chifa w Nowym Tomyślu, przedstawiciel Komendy Powiatowej Policji w Nowym Tomyślu, Kierownik Oddziału Terenowego Polskiego Czerwonego Krzyża, przedstawiciele Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nowym Tomyślu, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wolsztynie, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Grodzisku Wlkp., przedstawiciele Starostwa Powiatowego Grodzisk Wlkp. i Nowy Tomyśl, Powiatowych Stacji Sanitarno-Epidemiologicznych w Grodzisku Wlkp., Nowym Tomyślu i Wolsztynie, uczniowie szkół ponadgimnazjalnych i gimnazjalnych wraz z opiekunami. W ramach obchodów przygotowano prezentację na temat profilaktyki HIV/AIDS, część artystyczną oraz podsumowano wyniki między powiatowej olimpiady wiedzy. Na zakończenie odbyło się spotkanie z osobą zakażoną wirusem HIV, która opowiedziała jak doszło do zakażenia, jak wygląda leczenie oraz jak żyje się ze świadomością, że jest się zakażonym wirusem HIV. Ogólna liczba uczestników: 110 osób.

Światowy Dzień AIDS w Akademii Aesculap – Aesculap Chifa w Nowym Tomyślu

Młodzież była zainteresowana tematyką związaną z zapobieganiem zakażeniom wirusem HIV i chorobie AIDS. Bardzo chętnie brała udział w proponowanych przedsięwzięciach w ww. zakresie.

2.5 Moje dziecko idzie do szkoły

Celem głównym programu było ukształtowanie prawidłowych nawyków i umiejętności prozdrowotnych. Program skierowany był do dzieci wczesnoszkolnych, ich rodziców i opiekunów.

Program realizowany był w 25 szkołach podstawowych (100%) oraz 10 przedszkolach (100%). Edukacją objęto 2600 osób.

Zasadnicze działania:

- konkurs plastyczny „Szlachetne zdrowie”. Konkurs adresowany był do dzieci 5-6 letnich oddziałów przedszkolnych znajdujących się w przedszkolach i szkołach podstawowych powiatu nowotomyskiego. Na etap powiatowy konkursu wpłynęły prace z 15 placówek (co stanowi 42,85% ogółu). W etapie przedszkolnym/szkolnym udział wzięło 181 dzieci,
- współorganizowano konkurs na jadłospis „Kochane dzieci mamy – zdrowy jadłospis im układamy” dla rodziców i dzieci uczęszczających do Przedszkola nr 4 Bolka i Lolka w Nowym Tomyślu. Na konkurs wpłynęły 3 prace,

- pogadanka na temat zachowań wzmacniających zdrowie w Zespole Przedszkolno-Szkolno-Gimnazjalnym w Bukowcu w ramach Dnia Bezpieczeństwa. Liczba pogadanek: 1, liczba uczestników: 23 osoby.

Spotkanie w Zespole Przedszkolno-Szkolno-Gimnazjalnym w Bukowcu

Program cieszył się dużym zainteresowaniem dzieci, rodziców oraz nauczycieli. Realizatorami Programu byli wychowawcy grup oraz koordynatorzy ds. wychowania zdrowotnego, którzy wykorzystywali różnorodne formy i metody do realizacji określonych zadań. Do realizacji programu aktywnie włączyli się rodzice. W opinii koordynatorów program ten jest bardzo potrzebny, gdyż daje możliwości zwrócenia uwagi rodziców i dzieci na przestrzeganie zasad zdrowego stylu życia w celu umocnienia własnego zdrowia.

2.6 Projekt „Bądźmy zdrowi – wiemy, więc działamy”

Celem Projektu było zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży narażonych na nadwagę, otyłość i choroby dieto zależne poprzez zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie. Adresatami były dzieci wczesnoszkolne, uczniowie szkół gimnazjalnych oraz rodzice i opiekunowie. Projekt realizowany był w 39 placówkach przedszkolnych i szkolnych.

W ramach Projektu zorganizowano i współorganizowano:

- szkolenie dla młodzieży w Gimnazjum w Opalenicy. W szkoleniu udział wzięło 25 uczniów gimnazjum,

Uczestnicy szkolenia – Gimnazjum w Opalenicy

- konkurs na plakat „Bądźmy zdrowi”. Konkurs został skierowany do uczniów szkół gimnazjalnych. Na konkurs wpłynęły prace z 10 szkół gimnazjalnych (83,3%). Liczba uczestników etapu szkolnego: 43 uczniów,
- festyny „Bądźmy zdrowi” w Przedszkolu nr 1 w Opalenicy. W festynach udział wzięły dzieci 3-6 letnie, grono pedagogiczne oraz zaproszeni goście. Liczba festynów: 2, Liczba uczestników: 125 osób,

Festyny w Przedszkolu nr 1 w Opalenicy

- konkurs plastyczny „Szlachetne zdrowie” dla dzieci 5-6 znajdujących się w oddziałach przedszkolnych przedszkoli i szkół podstawowych powiatu nowotomyskiego. Liczba uczestników konkursu: 181 osób,
- imprezy zdrowotne „Mikołajki – zdrowo i sportowo” (Szkoła Podstawowa Urbanowo) oraz „Bądźmy zdrowi” (Gimnazjum w Zbąszyniu). W ramach ww. imprez przygotowano szereg atrakcji: prezentację multimedialne, konkurs na zdrową kanpkę i deser, konkurs na wiersz o wybranej dyscyplinie sportowej, gimnastyka przy muzyce, quiz wiedzy, konkurencje sportowe. Dla wszystkich uczestników przygotowano upominki z logo projektu oraz zdrowy poczęstunek. Liczba imprez: 1, liczba uczestników: 200 osób.

Mikołajki w Szkole Podstawowej w Urbanowie

Impreza w Gimnazjum w Zbąszyniu

2.7 Profilaktyka uzależnień (nowe narkotyki i dopalacze) - Program „Wiem, nie biorę! Jestem bezpieczny!”

Celem projektu jest wzrost świadomości społecznej na temat wpływu narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych na funkcjonowanie organizmu ludzkiego. Projekt zakłada realizację działań informacyjno-edukacyjnych wśród młodzieży ze szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, kadry pedagogicznej i pielęgniarek środowiska szkolnego, a także rodziców i opiekunów.

Zasadnicze działania:

- szkolenia dla młodzieży szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Uczestnicy szkoleń wysłuchali wykładu na temat zagrożeń zdrowotnych oraz konsekwencji prawnych związanych z używaniem narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych, a następnie wzięli udział w warsztatach „Smak życia – czyli debata o dopalaczach”. Szkolenia odbyły się w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Chrońnicy oraz Zespole Szkół RCKU w Trzciance. Liczba szkoleń: 2, liczba uczestników: 63 osoby. Ww. szkolenia zorganizowano wspólnie z Komendą Powiatową Policji w Nowym Tomysłu.

Zespół Szkolno-Przedszkolny w Chrońnicy

Zespół Szkół RCKU w Trzciance

- szkolenie dla kadry pedagogicznej „Dopalacze – czym są i jak działają”. Liczba uczestników szkolenia: 8 osób,

- spotkania informacyjno-edukacyjne dla młodzieży w Zespole Szkół Zawodowych i Licealnych w Nowym Tomyślu oraz uczestników wypoczynku letniego. Liczba spotkań: 6, liczba uczestników: 174 osoby,

Obóz sportowy w Zbąszyńskim Centrum Sportu i Rekreacji Zbąszyń

- konkurs na plakat „Stop dopalaczom” skierowany do uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Na etap powiatowy wpłynęło 36 prac z 10 szkół (2 szkoły ponadgimnazjalne, 8 szkół gimnazjalnych),
- badanie ankietowe „Młodzież a dopalacze – postawy i zachowania”. Badanie zostało przeprowadzone wśród uczniów klasy II Gimnazjum w Opalenicy. Liczba wypełnionych ankiet: 26.

2.8 Światowy Dzień Zdrowia

Światowy Dzień Zdrowia obchodzony jest każdego roku 7 kwietnia z okazji rocznicy powstania Światowej Organizacji Zdrowia (WHO). Co roku motyw przewodni poświęcony jest innej tematyce, która podkreśla priorytetowy problem w obszarze zdrowia publicznego na świecie. Jest to dobra okazja do podjęcia wielu działań, których efektem jest poprawa stanu zdrowia ludzi. W roku 2016 motywem przewodnim Światowego Dnia Zdrowia była cukrzyca.

W ramach obchodów:

- przesłano do 62 placówek nauczania i wychowania, Starostwa Powiatowego, 6 urzędów poszczególnych gmin, 16 podmiotów wykonujących działalność leczniczą oraz 2 lokalnych gazet materiały edukacyjne dotyczące cukrzycy do wykorzystania podczas realizowanych działań,
- akcja zdrowotna „Pokonaj cukrzycę” (Zespół Szkół nr 2 w Zbąszyniu). W ramach ww. akcji wspólnie z przedstawicielem Polskiego Stowarzyszenia Diabetyków Koło Miejsko-Powiatowe w Nowym Tomyślu przygotowano spotkania informacyjno-edukacyjne z młodzieżą oraz punkt pomiaru cukru we krwi. Liczba spotkań: 2, liczba uczestników: 48,

Akcja zdrowotna w Zespole Szkół nr 2 w Zbąszyniu

- udział w obchodach Światowego Dnia Zdrowia w Gimnazjum w Zbąszyniu. W ramach obchodów przygotowano prezentację multimedialną na temat cukrzycy, wyświetlono film o zdrowiu, przygotowano scenki „Jak dbać o odporność”, pogadanki oraz pokaz udzielania I pomocy. Ponadto dla wszystkich uczniów przygotowano poczęstunek w postaci jabłek oraz mleka. Liczba pogadank: 3, liczba imprez: 1, liczba uczestników ww. obchodów: 359,

Dzień Zdrowia w Gimnazjum w Zbąszyniu

2.9 Profilaktyka raka piersi „Zdrowe piersi”

Celem programu było zmniejszenie występowania raka piersi i przedwczesnej umieralności na tę chorobę oraz uwrażliwienie kobiet na potrzebę nauki samobadania piersi i wykonywania regularnych badań profilaktycznych (m.in. samobadanie, mammografia).

Grupą docelową był ogół społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.

Profilaktyka raka piersi na terenie powiatu nowotomyskiego realizowana była w 3 szkołach gimnazjalnych (20%) oraz 6 szkołach ponadgimnazjalnych (85,7%). Edukacją objęto: 287 osób (uczniowie szkół gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych).

W ramach programu:

- odbyły się szkolenia wśród uczniów w Zespole Szkół Ogólnokształcących i Policealnych w Nowym Tomysłu oraz Zespole Szkół nr 1 w Zbąszyniu. W trakcie szkoleń pracownik PIS

przekazał informacje dotyczące profilaktyki raka piersi. Następnie odbyły się warsztaty nauki samobadania piersi z wykorzystaniem fantomu. Liczba szkoleń: 2, liczba uczestników: 44 osoby,

Szkolenie w Zespole Szkół nr 1 w Zbąszyniu

- udostępniano fantom piersi w celu przeprowadzenia warsztatów w zakresie nauki samobadania piersi. Ww. fantom został wypożyczony przez 3 szkoły gimnazjalne oraz 5 szkół ponadgimnazjalnych. Liczba osób objętych edukacją: **799** osób,
- udzielano instruktażu w zakresie samobadania piersi podczas imprezy zdrowotnej w Ośrodku Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczym w Sielinku oraz warsztatów w Powiatowym Centrum Sportu w Nowym Tomyślu. Liczba osób objętych edukacją: **53**.

Uczestnicy spotkań byli zainteresowani tematyką i powagą problemu. Bardzo chętnie uczestniczyli w zajęciach warsztatowych, w trakcie których uczyli się na fantomie piersi prawidłowej techniki samobadania.

2.10 Program edukacyjno-profilaktyczny „Bezpieczna i zdrowa kobieta”

Program „Bezpieczna i zdrowa kobieta” został przygotowany przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nowym Tomyślu oraz Komendę Powiatową Policji w Nowym Tomyślu we współpracy z Powiatowym Centrum Sportu w Nowym Tomyślu.

Celem programu był wzrost bezpieczeństwa kobiet oraz zwrócenie uwagi na konieczność podejmowania działań profilaktycznych w celu poprawy jak i umocnienia zdrowia. Program skierowany był do Pań w przedziale wiekowym 20-55 lat - mieszkanek powiatu nowotomyskiego. W ramach programu przygotowano cykl 3 spotkań, podczas których uczestniczki:

- poznały podstawowe elementy samoobrony,
- uczestniczyły w zajęciach z udzielania I pomocy przedmedycznej,

- wzięły udział w warsztatach promujących zachowania prozdrowotne (tj. nauka samobadania piersi, pomiar poziomu cukru we krwi, pomiar ciśnienia tętniczego oraz pomiar zawartości tlenu węgla w wydychanym powietrzu),
- poznały podstawowe zasady racjonalnego odżywiania.

Do realizacji programu włączyły się następujące podmioty: Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Nowym Tomyślu, Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Koło Miejsko-Powiatowe w Nowym Tomyślu, Indywidualna Praktyka Pielęgniarska w Nowym Tomyślu, Poradnia Dietetyki i Estetyki w Nowym Tomyślu i Opalenicy.

W projekcie uczestniczyło 30 Pań.

Warsztaty w ramach projektu „Bezpieczna i zdrowa kobieta”

2.11 Inne przedsięwzięcia

- **Program „Wybierz życie – pierwszy krok” – profilaktyka raka szyjki macicy.** Program realizowany był w 4 szkołach ponadgimnazjalnych. Realizatorami programu byli koordynatorzy ds. wychowania zdrowotnego, pedagodzy szkolni oraz wychowawcy. Każda placówka otrzymała materiały edukacyjne. W ramach programu odbył się konkurs filmowy „Wybierz życie – pierwszy krok” przygotowany przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Poznaniu. Liczba osób objętych edukacją w ramach programu: 550,

- **Profilaktyka chorób zakaźnych.** Wzięto udział w spotkaniu z uczestnikami Środowiskowego Domu Samopomocy w Sielinku, podczas którego przekazano podstawowe informacje jak ustrzec się przed zachorowaniem na grype. Liczba uczestników spotkania: 13 osób,
- **Profilaktyka wszawicy.** Przesłano do 61 placówek oświatowo-wychowawczych broszurę informacyjną „Pedikuloza, czyli co Twoje dziecko może mieć na głowie” poświęconą tematyce wszawicy przygotowaną przez Główny Inspektorat Sanitarny oraz Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny,
- **Promocja zdrowego stylu życia.** Włączono się w organizację XXIV edycji Ogólnopolskiej Olimpiady Promocji Zdrowego Stylu Życia. W olimpiadzie udział wzięło 20 uczniów ze szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Głównym organizatorem ww. Olimpiady był Polski Czerwony Krzyż,
- **Kampania „Kleszczowe zapalenie mózgu – Szczepimy! Zapobiegamy!”.** Informację o kampanii przekazano do Starostwa Powiatowego, Urzędów poszczególnych Gmin, lokalnych mediów oraz zamieszczono na stronie internetowej Stacji.

IX. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

W 2016 roku w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego uzgodniono 7 projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wydano 11 opinii sanitarnych uzgadniających zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko.

Tutejszy Organ uczestniczył w procedurze przeprowadzania ocen oddziaływania na środowisko: wydano 23 opinie co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, w tym 5 opinii stwierdzających taką potrzebę i określających zakres raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko; wydano 2 opinie sanitarne przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

W procesie inwestycyjnym zapobiegawczy nadzór sanitarny zaopiniował 20 dokumentacji projektowych, w tym 2 projekty inwestycji zaopiniowano negatywnie. Na wniosek poszczególnych jednostek inwestycyjnych uczestniczących w odbiorach końcowych obiektów, wydano:

- 50 opinii sanitarnych dotyczących dopuszczenia do użytkowania obiektu budowlanego, zgodnie z art. 56 Prawa Budowlanego,
- 1 decyzje o wniesieniu sprzeciwu i nie odebraniu obiektu budowlanego,
- 12 opinii sanitarnych dla pozostałych obiektów, dla których nie wydawano pozwolenia na budowę, przebudowę.

Ponadto:

- wydano 99 decyzje administracyjne, w tym 5 umarzających postępowanie, 1 decyzje o wniesieniu sprzeciwu i nie odebraniu obiektu budowlanego i 93 ustalających obowiązek uiszczenia opłaty,
- zajęto 2 stanowiska (pisma) w innych sprawach dotyczących zapytań od inwestorów.

W związku z działalnością kontrolną prowadzoną w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w 2016r. dokonano 69 kontroli obiektów.

Podsumowanie

Sytuacja epidemiologiczna na terenie powiatu nowotomyskiego w 2016 roku kształtowała się korzystnie. W przypadku większości jednostek chorobowych zapadalność utrzymała się na poziomie zbliżonym do roku 2015 lub była niższa.

Wzrost zapadalności w stosunku do roku poprzedniego obserwowano w przypadku: zatruc pokarmowych wywołanych przez salmonellozy, biegunek i zapaleń żołądkowo-jelitowych o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu, listeriozy, płonicy, kiły, boreliozy i świnki.

Kolejny rok obserwowano wzrost liczby opiekunów prawnych (rodziców), którzy nie poddają swoich dzieci obowiązkowym szczepieniom ochronnym zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych i obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa.

Kontynuowano działania w ramach nadzoru nad grypą opartego na programie SENTINEL, którego głównym celem jest pobieranie od pacjentów podejrzanych o zachorowanie na gripę materiału do badań wirusologicznych.

W omawianym okresie nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nowym Tomyślu objętych było 20 wodociągów oraz 4 indywidualne ujęcia wody. Główną przyczyną kwestionowania jakości wody z wodociągów były przekroczenia parametrów fizykochemicznych oraz bakteriologicznych. Wskaźniki te wpływały na jakość organoleptyczną wody, nie zagrażały jednak bezpośrednio zdrowiu konsumentów. W przypadku zaistniałych przekroczeń, producenci wody podejmowali działania mające na celu doprowadzenie jakości wody do obowiązujących wymagań.

Najliczniejszą grupę przedsiębiorstw znajdujących się w ewidencji tutejszego organu stanowiły zakłady zatrudniające do 49 pracowników, których odsetek wyniósł 88% wszystkich zakładów pracy. Nadal najwięcej osób pracowało w warunkach narażenia na hałas – 701 osób. Najwięcej osób w warunkach ponadnormatywnych hałasu pracowało w przemyśle drzewnym.

Największy odsetek uchybień stwierdzanych podczas kontroli zakładów pracy stanowiły nieprawidłowości w zakresie złego stanu higieniczno – sanitarnego pomieszczeń oraz braku aktualnych pomiarów czynników szkodliwych w środowisku pracy.

Na podstawie przeprowadzonych kontroli placówek oświatowo – wychowawczych oraz placówek wypoczynku w 2016r. stwierdzono:

- w dalszym ciągu w 1 obiekcie (2 placówki) funkcjonują sanitariaty zewnętrzne,
- od wielu lat stwierdza się w 1 placówce nie zachowanie standardów dostępności do urządzeń sanitarnych. W roku sprawozdawczym problem ten również pojawił się w kolejnej placówce,
- wszystkie placówki oświatowo – wychowawcze zapewniają uczniom możliwości korzystania z ciepłej bieżącej wody przy wszystkich umywalkach w pomieszczeniach sanitarno – higienicznych,
- w roku sprawozdawczym stwierdzono, iż 6 placówek posiada część mebli zakupionych po 1997r. bez certyfikatów bezpieczeństwa,
- w roku 2016 nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii oraz w rozkładzie zajęć lekcyjnych,
- z ogólnej liczby dzieci i młodzieży korzystających z posiłków 40,5% korzystało z posiłków dofinansowanych,
- nie stwierdzono stosowania przeterminowanych niebezpiecznych preparatów/substancji chemicznych w placówkach oświatowych,
- na uwagę zasługuje fakt zainstalowania w jednej ze szkół podstawowych fontann z wodą do picia (poidelka). Z informacji uzyskanej od dyrektora szkoły urządzenia te cieszą się dużym zainteresowaniem wśród uczniów.

Stan sanitarny ogółu nadzorowanych obiektów żywności, żywienia i przedmiotów użytku w roku 2016 w stosunku do roku 2015 uległ dalszej poprawie i zmniejszył się z 1,50 % do 0,89%.

Działalność oświatowo-zdrowotna skierowana była do ogółu społeczeństwa powiatu nowotomyskiego ze szczególnym uwzględnieniem uczniów wszystkich typów placówek nauczania i wychowania.

Do realizacji programów edukacyjnych, akcji zdrowotnych, kampanii informacyjnych wykorzystywane były różne formy i metody: szkolenia, narady, konkursy, olimpiady, festyny, turnieje, warsztaty itp. Do działań włączyli się partnerzy m.in. Starostwo Powiatowe w Nowym Tomysłu, urzędy poszczególnych gmin, placówki nauczania i wychowania na terenie powiatu nowotomyskiego, Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Poznaniu, Powiatowe Stacje Sanitarno-Epidemiologiczne w Grodzisku Wlkp. oraz Wolsztynie, lokalne media, Miejska

i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Nowym Tomyślu, Komenda Powiatowa Policji w Nowym Tomyślu, służba zdrowia, zakłady pracy, Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Koło Miejsko-Powiatowe w Nowym Tomyślu, Polski Czerwony Krzyż w Nowym Tomyślu oraz Powiatowe Centrum Sportu w Nowym Tomyślu. Ww. instytucje wspierały podejmowane przedsięwzięcia finansowo, rzeczowo, merytorycznie oraz organizacyjnie.

Realizowane działania na rzecz ochrony zdrowia przyczyniły się do kształtowania właściwych postaw, nawyków i zachowań prozdrowotnych wśród społeczeństwa powiatu nowotomyskiego.

Pion zapobiegawczego nadzoru sanitarnego Państwowej Inspekcji Sanitarnej realizował ustawowe obowiązki i zadania w zakresie ochrony zdrowia publicznego poprzez opiniowanie pod względem higieniczno-zdrowotnym projektów planów zagospodarowania przestrzennego, przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, dokumentacji projektowych inwestycji, odbiorów obiektów budowlanych przekazywanych do użytkowania.

Zakończenie

W obszarach objętych nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej nie odnotowano szczególnie niekorzystnych zjawisk. Nie obserwowano występowania epidemii chorób zakaźnych, nie odnotowano też zachorowań na szczególnie niebezpieczne choroby zakaźne. Prowadzono stały monitoring sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych i zakażeń oraz zgonów z ich powodu wśród mieszkańców powiatu nowotomyskiego.

Jakość wody przeznaczonej do spożycia spełnia normy ustanowione przepisami i nie stanowi zagrożenia dla zdrowia ludzi. Występujące okresowo wahania w składzie fizyko-chemicznym oraz mikrobiologicznym wody nie stwarzały ryzyka dla zdrowia konsumentów.

Stan sanitarno-techniczny oraz sanitarno-porządkowy większości skontrolowanych obiektów użyteczności publicznej nie budził zastrzeżeń.

Na terenie powiatu nowotomyskiego 75% z grupy skontrolowanych podmiotów wykonujących działalność leczniczą spełniało wymagania określone w przepisach rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2012r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu leczniczego (Dz. U. z 2012r., poz. 739), natomiast pozostałe skontrolowane podmioty (tj. 1 podmiot leczniczy wykonujący stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne, 2 podmioty lecznicze wykonujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne, 3 podmioty praktyk zawodowych), które nie spełniają wymogów określonych w w/w rozporządzeniu posiadają zatwierdzone programy dostosowania podmiotu do wymagań określonych w w/w rozporządzeniu Ministra Zdrowia oraz możliwość dostosowania pomieszczeń i urządzeń do dnia 31 grudnia 2017 roku. Dwa podmioty lecznicze nie posiadają ww. programu.

Pracodawcy podejmowali działania mające na celu ochronę zdrowia pracowników przed zagrożeniami występującymi w środowisku pracy.

Obiekty nauczania i wychowania są systematycznie modernizowane i większość placówek utrzymuje prawidłowy poziom sanitarno – higieniczny.

W celu zapewnienia właściwego poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego żywności należy kontynuować nadzór sanitarny szczególnie w zakresie:

- zachowania łańcucha chłodniczego na całej drodze od surowca do gotowego produktu wydawanego konsumentom, co ma szczególne znaczenie w przypadku środków spożywczych łatwo psujących się,
- wdrażania i skutecznego stosowania systemów kontroli wewnętrznej w obiektach żywności i żywienia – dobrej praktyki higienicznej (GHP), dobrej praktyki produkcyjnej (GMP) oraz systemu HACCP (wraz z niezbędną dokumentacją),
- prawidłowego znakowania wyrobów w tym składnikami alergennymi oraz informacji o wartości odżywczej,
- identyfikowalności surowców i produktów,
- stosowania prawidłowych procesów mycia i dezynfekcji,
- właściwego stosowania substancji dodatkowych.

Działalność oświatowo-zdrowotna przyczynia się do umocnienia zdrowia jednostki i społeczeństwa poprzez kształtowanie właściwych postaw, nawyków oraz zachowań prozdrowotnych.

Państwowa Inspekcja Sanitarna współpracowała w realizacji swoich ustawowych zadań z administracją samorządową, przedstawicielami służb i inspekcji na terenie powiatu nowotomyskiego.